

Paabolaisten Sukuseura ry.

JÄSENLEHTI N:O 18
Tammikuu 1994

S i s ä l l y s:

Johtokunta	2
Suuntana Terijoki....	3
Sukukokous Terijoella 1.-3.7.1994	4
Sukukokouksen ohjelma Terijoella 1.-3.7.1994	5
Kutsu sukukokoukseen	6
Pohjolan Rivieeran opastuskartta	7
Kaukolempiälän aika; Paavolaisten ja Leskisten perheissä	8-22
Tähdenvälejä	23
Kaupankäyntiä Pietarissa	24-30
Pieniä löytöjä Pietarista	31
Lapsuus keskikaupungilla	32-36
Sirkka Karskela o.s. Leskinen	37-41
Tarkennuksia sivulla 4 oleviin matkatietoihin	42
Kihujuhlat Kivennavalla 31.7.1993	43-45
Tähdenvälejä	45-46

PAAVOLAISTEN SUKUSEURA R.Y.

Jaakko Paavolainen
Bulevardi 11 A 10
00120 Helsinki
puh. (90) 649 899

Rauno Paavolainen
Santunkatu 6
15150 Lahti
puh. (918) 334 401

Annikki Paavolainen
Viitsiälä
14700 Hauho
puh. (917) 41 209

Lauri Paavolainen
47710 Jaala
(951) 34 109

Matti Paavolainen
Purokatu 44
15200 Lahti
puh. (918) 333 084

Pekka Paavolainen
Koivukuja 4 A 6
33961 Pirkkala
puh. (931) 681 755

Väinö Paavolainen
Länsilahdenkuja 4 D
00210 Helsinki
puh. (90) 692 6860

Eeva Sundberg
Bredantie 12 C
02700 Kauniainen
puh. (90) 505 3827

Raija Valonen
Päivälänkatu 3
05830 Hyvinkää
puh. (914) 29 029

Erkki Paavolainen
Varajäsen
Asemankatu 48 A 4
05500 Hyvinkää
puh. (914) 439 760

Juhani Paavolainen
Varajäsen
Länsilahdenkuja 4 C
00210 Helsinki
puh. (90) 692 6893

Kari Paavolainen
17130 Vesivehmaa
puh. (918) 667 218

Reino Paavolainen
Kunniajäsen

Martti Paavolainen
Kunniajäsen

Lehden taitto ja puhtaaksikirjoitus Lou-Lou Vaske

Olemme siirtyneet historian uuteen vaiheeseen. Toistamme sanoja ja sanontoja, jotka herättävät meissä "vanhoissa" illuusioita menneisyyden palaamisesta, nuorissa taas vaikutelmia jostakin todella erilaisesta maailmasta kuin entinen oli. Sukuseura aiko viettää vuoden 1994 juhlasa Terijoella (ja Kivennavalla). ...aikoihin on eletty, se on myönnettävä.

Ainakin ne seuramme jäsenet, jotka vuonna 1992 olivat juhlassamme Karjala-talolla, ovat perillä siitä, miten tämä kaikki on mahdollista. Päätös siitä, että seuraava sukukokous pidettäisiin Kannaksella, oli lähes yksimielinen. - Ja nyt on tullut lähtölaskennan aika.

Kuinka toivoisikaan, ettei silloinen suuri innostus nyt olisi haihtunut ja että seuramme jäsenet runsaslukuisina ilmoittautuisivat ainutlaatuiselle retkellemme 1. - 3.7.1994, joka aivan varmasti on yhtä antoisa niin nuorille kuin vanhoillekin, - joskin hiukan eri tavoin. Vanhoissa heräävät muistot, nuoret saavat nähdä uutta tai sellaista, mikä on ollut mielessä jäsentymättömänä ajatusnäkyä.

Paavolaisten sukuseuran historiassa ensi kesän retki on muuten **t o i n e n** sukukokous kotiseudulla. Siellä on pidetty vain perustamiskokous, Vuottaalla 1936! Eipä taida silloin mukana olleita siunaantua kovinkaan monta retkellemme.

=====

Niin, hyvät sukulaiset! Tutkikaa nyt tarkoin kaikki, mikä tässä lehdessä on löydettävissä Terijoen-retkestämme. Vaikka kaikki käsityksemme mukaan tulee olemaan mukavaa ja turvallista, on kuitenkin yhtä seikkaa mitä vakavimmin tähdennettävä: ilmoittautumisen retkelle tulee olla mahdollisimman varhainen,..... ja sen tulee olla pitävä. Peruminen ilmoitetun takarajan jälkeen ei voi tulla kuuloon, ilman ehdotonta estettä. - Vaikka monet lukijoista tämän hyvin tietävät ja ymmärtävät, on se silti tässäkin pakko tuoda esiin.

Seuramme johtokunta kutsuu kaikkia mukaan Suomenlahden ulapan äärelle, ja lehden toimitus puolestaan lausuu: Terijoella tavataan...Kivennavalla käydään...

SUKUKOKOUS TERIJOELLA 1. - 3.7.1994

SITOVA ILMOITTAUTUMINEN VÄLTTÄMÄTÖN 15.2.1994 MENNESSÄ!!

Lue tarkoin:

- 1) **Aika:** 1.-3. heinäkuuta 1994
- 2) **Paikka:** Terijoki Hotelli Pohjolan Riviera ("Severnaja")
- 3) **Hinta:** 700,- FIM hengeltä (lapset alle 2 vuotta 400,-)
Hintaan sisältyy: viisumin hankinta, majoitus 2 hengen huoneessa 2 yönä, ns. puolihoito, kiertoajelu Kivennavalla omalla bussilla, matkajohtajan palvelut.
- 4) **Passi:** vaaditaan voimassa oleva passi. (Jos alaikäisellä ei ole omaa passia, hänen on sisällyttävä mukana olevan vanhemman passiin).
- 5) **Viisumi:** Viisumin anomuskaavake on lehden keskiaukeamalla. (Kaavakkeiden lisätilaus: Juhani Paavolainen, Länsilahdenkuja 4 C, 00210 Helsinki, puh. (90) 692 6893 tai Sirpa Lehtonen, Pakkaskaari 4, 36100 Kangasala as., puh. (931-379 0501).
- 6) **Valokuvat ym.** Tutki tarkennettuja ohjeita lehden sivulta 42.
- 7) **Maksaminen:** Ilmoittauneilta kerätään ennakkona 200 markkaa hengeltä 1.5.1994 mennessä. Loppusumma laskutetaan kolme (3) viikkoa ennen matkaa.
- 8) **Lähtöpaikka:** Voidaan ilmoittaa vasta myöhemmin, kun on saatu kuva lähtijöiden sijainnista.
- 9) **Informaatio:** Kaikissa pulmakysymyksissä voi kääntyä sukuseuran sihteeriin Juhani Paavolaisen puoleen (Länsilahdenkuja 4 C, 00210 Helsinki, puh. (90) 692 6893). Kaikissa matkaa koskevissa kysymyksissä voi lisäksi kääntyä Sirpa Lehtosen puoleen (ks. edellä kohta 5). Kysymyksiin vastaa myös vastuullisen matkanjärjestäjän Reissu-Eeron asiamies Matti Saarinen, puh. (918) 753 3650 (os. Uotilankatu 20 as. 10, 15840 Lahti).
- 10) **Tarkennuksia edellä oleviin tietoihin löytyy tämän lehden sivulta 42.**

SUKUKOKOUKSEN OHJELMA

TERIJOELLA 1. - 3.7.1994

- 1) **Tulo Severnaja hotelliin perjantai-iltana 1.7.**
- 2) **Kiertoajelu matkabussilla lauantaina 2.7.:**
Hotelli - Vammelsuu - Raivola - Kivennavan kirkonmäki ja Vienola - Ahjärvi - Vuottaa - Linnanmäki - Polviselkä - Joutselkä - merenranta - hotelli. (Vie suurimman osan päivästä. Ruokailusta ym. ilmoitetaan paikan päällä).
- 3) **Sukuseuran virallinen kokous lauantaina 2.7.:** Pidetään illalla klo 20.00 Hotelli Pohjolan Rivieeran tiloissa myöhemmin määrättävässä paikassa ja ajankohtana.
- 4) **Paluumatka sunnuntaina 3.7. reittiä, joka eroaa tulomatkan reitistä. Pysähdys ainakin Viipurissa!**

KUTSU SUKUKOKOUKSEEN

Paavolaisten sukuseura ry:n jäsenet kutsutaan sukukokoukseen, joka pidetään lauantaina 2. päivänä heinäkuuta 1994 klo 20 hotellissa Pohjolan Riviera "Severnaja". Osoite: Terijoki - Zelenegorsk Primorskoe sohosse 570. Käsiteltävänä sääntöjen määräiset asiat.

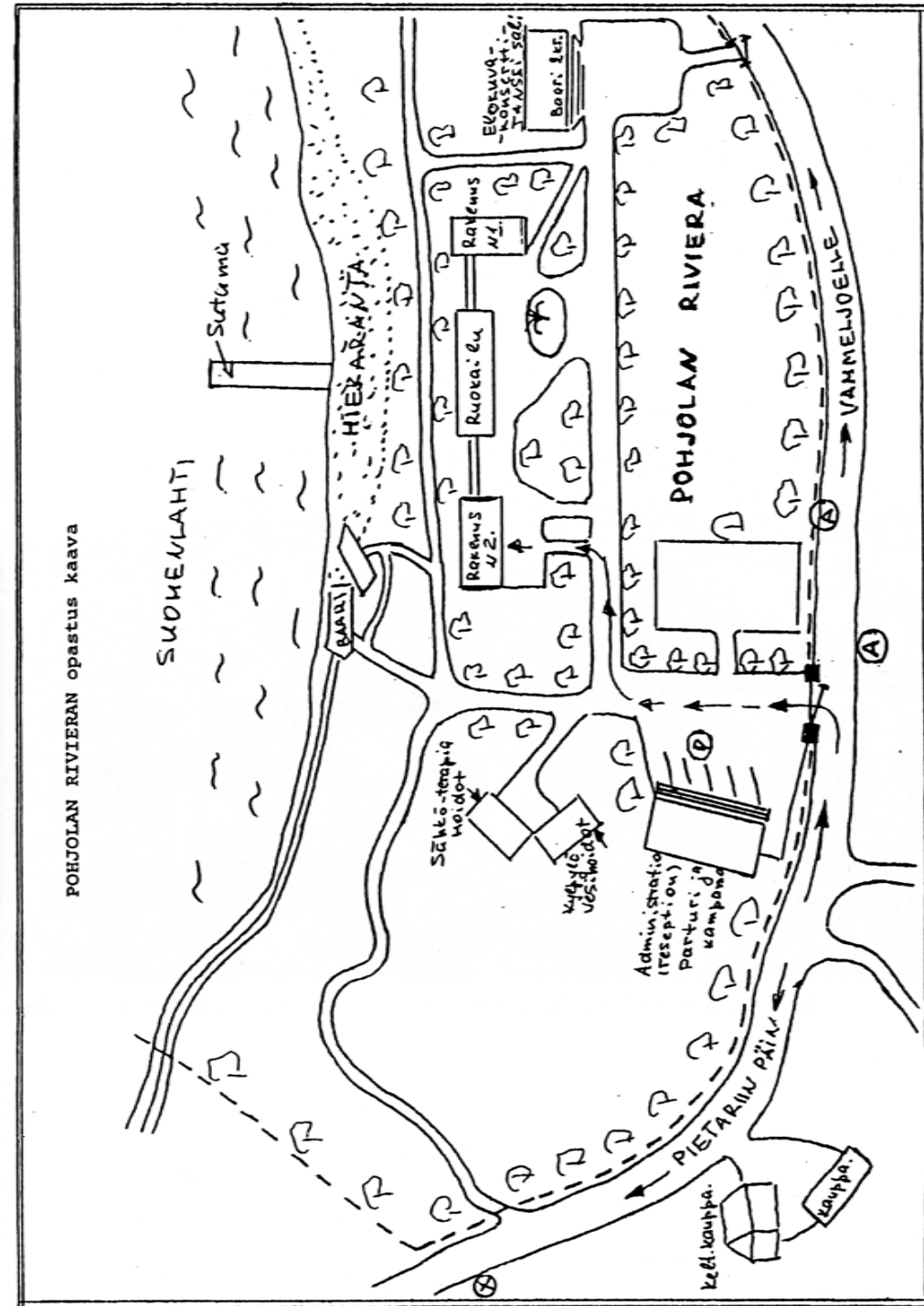
Johtokunta

Kirkon raunioilta kesällä 1942 (kuvassa eräs Polviselän tyttö)

Kivennavan 6. kirkon pienempi kello kesällä 1942 kirkkomäellä

Kaukolempiälän kylä 30-luvulla. Suvun kantaisän tiedetään asuneen tässä kylässä.

KAUKOLEMPIÄLÄN AIKA

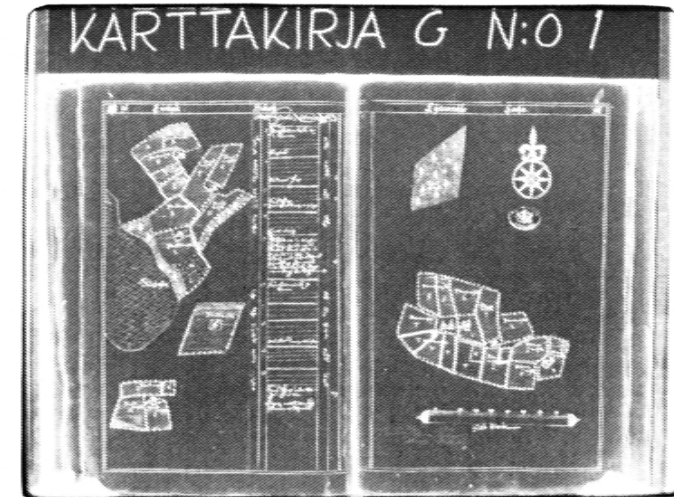
Paavolaisten ja Leskisten perheissä

Kun Paavolaiset ja Leskiset pysähtyivät Kivennavan Kaukolempiälän maisemiin, valinta merkitsi seudun kauneuden ja taloudellisuuden tajuamista. Kylä sijaitsi paikalla, jossa kallioperä on paksujen hiekka- ja sora kerrosten peittämä, asutus pienien kumpujen, monien purojen ja muutaman joen sekä 12 kilometriä pitkän Suulajärven moni-ilmeinen idylli. Luonto oli varmaan tuolloin, 1720-luvulla, rehevää, kasvoi harvinaisia puita, rikaslajisia kukkia erikoisten lintujen säestyksellä. Hallanvaara ei ollut todennäköinen. Kylä oli yksi kahden muun kylän - Liikolan ja Voipialan - rykelmässä lähellä ikivanhaa valtatieä, kuitenkin turvallisesti muutaman kilometrin etäisyydellä siitä. Vuoden 1543 voudintileissä mainitaan Lasse Kaukalembin ja Tomos Kaukalembin Kivennavan veronmaksajina. Kylä kuului milloin Kivennapaan, milloin Uudenkirkon tai Muolaan veropiireihin ennen vakiintumista. Asutus jakautui lopulta kahteen selvään alueeseen: Alakylänä myöhemmin tunnettu oli Suulajärven rannan tuntumassa tai kiipeili ylös rinnettä, Mäkelä taas nautti loistavasta näköalasta Harjun laella. Kylässä oli ennen talvisotaa 32 taloa, mutta vielä viimeiset maakirjat 1800-luvulla tunsivat vain kolme tai neljä kantataloa. Kylä oli autioitunut 25-vuotissodan aikana (1570-95) ja uudet asukkaat täyttivät talot vähitellen 1600-luvun alussa.

Ensimmäisten henkikirjojen mukaan henkirahaa maksoivat rats. Märth. Peerss. Kaasa, rats. Måns Nousiain, Michel Smedh, Måns Wampain (mf. Es 2619 VA). Pian Nousiainen katosi ja tilalle tulivat Andreas Thomss. Ostoin ja rats. Tomas Vackilain (mf. LT 1049-51). Noihin aikoihin, esim. vuonna 1642 jokaisella tilalla oli hevonen, ratsastajilla parikin, muutama lehmä, lampaita, yksi sika; kylvö oli vain yhden tynnyrin verran. Tämä vaihe näkyy oheisessa kartassa, joka on ainoa laatuaan. Vasta vuosien 1657 ja 1559 henkikirjoissa mainitaan myös vaimojen nimet, tilapäisesti tosin. Vuosisadan lopulla kylän asukkaat ovat Jöran Vanhain, Johan Pyhtiä, Johan Sutelain, Andreas Pávelss., Michel Susi ja Grels Juckain (mf. LT 1700-1701). Isovihan ajalta ei henkilötietoja kirjattu.

Vuonna 1707 Kivennavan henkikirjoihin merkittiin 17 uutta asukasta. Taloluku oli silloin 373 ja 1/2, veroa maksoi 171 tilaa (VA 9800:1-215). Vuonna 1723 saatiin valmiiksi henkimaakirja, johon väestön lisäksi kirjattiin talojen varallisuusaste maininnoilla "gode huus", medel måttig, "nägon fattig" tai "fattig". Melkein puolet taloista oli joltisessakin kunnossa,

heikkoja loput: taloja 97, asukkaita 495 henkeä. Tiedot puuttuvat 14 kylästä. Kaukolempiälän väki on kirjattu Voipialan yhteyteen. Tiloilla asuivat Mikko Heikinpoika (Michel Hinderss), veli Erich, Tuomas Ollinp. (Thomas Ohlss), veli Hindrich, Antti Heikinp. (Andreas Hindrichss) ja poika Olli, kaikki vaimoineen ja lapsineen, samoin on mainittu heidän ikänsä. Viimeiseksi mainittu tila oli keskinkertainen, tytär Katriina vain 1/2-vuotias (mf. 2693). Vuosina 1732-43 asui Kaukolempiälässä kaikkiaan 77 aikuista.

Erik Aspegreenin piirtämä karttakuva v. 1644 (G 1. MMH:n karttakeskus). Kaukolempiälä vasemmalla.

Vähäisen verotuoton takia ja muista tutkinnallisista syistä Venäjän kruunu halusi selvittää, mikä oli taloudellinen tilanne Kannaksella. Lopulta suoritettiin verotarkastus vuoden 1706 maakirjan perusteella. Pöytäkirja laadittiin; tutkijat olivat ruotsalaisten asiantuntijain ohella pitäjän omia miehiä. Talojen kunto sekä veronmaksukyky tarkistettiin talo talolta. Tuloksena veroluku supistui, taloluku pieneni, kun autiot yhdistettiin tiloihin tai keskenään ja rasiutusta pyrittiin keventämään. Verojärjestelmä säilyi samana vuosikymmeniä. Luontaisuuksien takia eivät talonpojat päässeet hyötymään inflaatioista. Jäykkyydestä johtuen tiloille asettui uskomaton määrä ihmisiä. Väkiluku kasvoi, uudisraivaus edistyi, manntaalilta tulevat maksut olivat samat vielä 1812 kuin ne oli raskaan sodan jälkeisessä tilanteessa kirjattu. Veroja ei rakastettu kuitenkaan silloinkaan! Koko Kivennavalla oli enää 7 talonpoikaa säilyttänyt

Mytty (Mutta). Ensimmäiseen rippikirjaan vuosilta 1732-43 (mf. UK 677) on Veseriin merkitty 8 perhettä, joista neljä muutti pian pois. Jäljelle jääneitä olivat Reko Rekonpoika Leskinen (Grels Grelss), Juho Rekonpoika Achtman (Johan Grelss), Yrjö Brusiuksenpoika Huli (Jöran Brusisson) ja Pietari Tuomaanpoika Paavolainen (Petter Thomass. Pahwalain). Myöhemmin Paavolais-nimen o-asu oli vaihdellen milloin -o- tai -i-, kunnes vakiintui, kuten Paavilaisenkin.

Nämä perheet olivat ilmeisesti saapuneet 1720-luvun alussa. Tarkkaa aikaa on mahdotonta tietää, koska ei ole olemassa mitään kirjallista lähdettä noilta ajoilta. Myöhemmissäkään henkikirjoissa, joista ensimmäinen tehtiin 1728, ei itsellisväkeä mainita. Yleensä tällaiset "kylänloppuiset" olivat vapaita henkirahasta kaikkialla Suomessa. Kirkon historiankirjat (syntyneiden, vihittyjen ja kuolleiden luettelot) alkavat 1729. Sinä vuonna, 7.3., syntyy torppari Pietari Paavolaiselle tytär, joka saa nimekseen Valborg. Kummina oli ainoastaan Olli Antinpoika (Mutta?). Seuraavan lapsen, Matin, kummit olivat Pietari Martinpoika (Pimiä Voipialasta?) ja Valpuri Eliaantytär. Tähän kohtaan on pappi kirjannut isäksi Tuomas Pietarinpojan! (mf. UK 682). Yhdenkään tulokasperheen lähtöpaikkaa ei ilmoiteta. On luultavaa näiden saapuneen Muolaasta päin. Leskisiä asui jo 1543 Uudellakirkolla (Hentto ja Heino, myöhemmin Ihannus = Juho) ja 1700-luvun keskivaiheilla kaikkiaan 12:ssa kannaksen pitäjässä. Paavolaisia, tuolla nimellä, oli ainakin Pyhäjärvellä (Mikko ja Nuutti 1637), samoin Uudellakirkolla ja Käkisalmen läänin pogostoissa. Koska liikkumista on mahdotonta seurata pitkien katkosten takia kirjanpidossa, suvun juurien löytyminen on epävarmaa. Lähdön syynä oli tietenkin etsiä autioilta tiloilta elämisenmahdollisuus, entinen koti oli ehkä tuhoutunut, lapsia oli "liikaa" tai olot epävakaat. Pakokin voi olla mahdollinen.

Millainen oli sitten uuden kodin paikka? Revisiopöytäkirja kertoo Veserin talosta seuraavaa: on yhdistetty Pyhtiän ja siihen kuuluvasta autiosta kaksi taloa, kruununtiloja, suuruudet 1/8 ja 1/12. Peltoa kahden tynnyrin verran mullansekaista maata, saraheinää kolmen kuorman verran, metsämaata ja muita etuisuuksia kuin kyläkunnalla, ei humalatarhaa, ei myllynpaikkaa. Olli Antinpoika Mutan tila oli yhdistetty viidestä talosta, joista saatiin kaksi taloa. Maata oli kahden tynnyrin ala hiekansekaista maata ja saraheinää neljään kuormaan,

muuten kuten edellisellä. Suuruus yhteensä 11/48. Pinta-aloja ei noista tiedoista saa, maan laatu lienee ollut autioilla sama kuin koko tilalla.

Mäntymetsäiset moreenimaat olivat helposti muokattavia ajan alkeellisin välinein ja työtavoin. Kaskiviljana ruis oli erinomaista: tuottoisaa, hyvin säilyvää ja myyntikelpoista. Kaskeen voitiin kylvää seuraavaksi kaura, sitten ohra, joka varmisti elämisen yli huonojen aikojen. Lopuksi maa kelpasi juuresten viljelyyn. Vuonna 1765 Viipurin provinssikanslia kehotti lisäämään perunanviljelyä, tarjoamaan kauraa hevosille ja jättämään heinän karjalle, muuten neuvottiin keinoja elintason kohottamiseksi (MMA: Ea-sarja). Kivennavalla kaadettiin kaskea vielä 1820-luvulla kielloista huolimatta. Muualla Suomessa ei kaskeamista sallittu enää tuolloin; Ruotsista lähetettiin kaskea polttavat suomalaiset Vermlannista Amerikkaan 1640-luvulla.

Arvattavasti kaukolempiäläiset etsivät ansioita muualtakin kuin pieniltä viljelmiltä. Tilaisuuksia ainakin kaupantekoon tarjosi rakentumassa oleva Pietarin kaupunki heti perustamisestaan lähtien. Sen väestö oli alkuun varakasta virkamiehistöä, joka tarvitsi kaikenlaista palvelua. Kivennavalta muutti kaupunkiin v. 1732-43 rippikirjan mukaan 35 henkilöä. Pietarin luterilainen seurakunta jatkoi toimintaansa jo vuonna 1703. Muuttoliike kasvoi koko ajan ja sen vaikutukset näkyvät hyvin mm. Terijoen väkiluvussa. Esim. 1800-luvun lopulla asui sen talossa nro 1 jo 26 eri perhettä.

Paavolaiset ja Leskiset jättivät Kaukolempiälän melko pian. Reko Leskinen kuoli jo 1738. Leski Ristiina Antintytär avioitui Ahjärvelle yhtiömies Karl Kijasen kanssa Kustaa Kaggen tilalle Hovinmäelle. Poika Antti (s. 1726) sai vaimokseen Anna Karlintytär Kijasen. Tytär Katri Rekontytär oli naitu Kotselkään Yrjö Pekanpoika Sarvelle; Pauli (s. 1737) asui Kijasilla, kunnes löysi vaimon Muolaasta, Anna Salomintytär Tabermanista ja muutti Riihisyrjään n. 1761. Samaan aikaan siirtyivät Paavolaiset Vuottaalle. Siellä Yrjö Tuitun ja Tuomas Kuortin lesket pysyivät Matti Pietarinpoika Paavolaista yhtiömieheksi viljelemälleen tilalle, joka pian joutui tämän hallintaan kokonaan. Suku hajaantui sieltä Kekrolaan, Tirttulaan, Kirkonkylään, Raivolaan, Pihlasiin, Joutselkään, Polviselälle ja Terijoelle. Talvisodan alkaessa asui Vuottaalla Paavolaisia 11 talossa.

Oliko mahdollista, että suhteet entiseen kotikylään ja siellä eläneisiin ystäviin olivat säilyneet? Ainoa keino selvittää tällaista asiaa on tutkia, miten perheet etsivät kummit lapsilleen ja miten avioliitot solmittiin.

KUMMIT

valittiin huolella. Heidän piti olla viisaita, hurskaita, nuhteettomia, mielellään sukua tai kotiseudulta. Käytännössä vanhemmat pyrkivät pyytämään varakkaita ja hienoja ihmisiä lahjojen, mutta myös varman turvan ja tuen toivossa. Kastamisen tuli tapahtua seuraavana sunnuntaina syntymisestä tai viimeistään kahdeksantena päivänä. Syrjäseuduilla jouduttiin tässä joustamaan hyvin usein. Aluksi sekä Leskisten että Paavolaisten lasten kummit olivat oman kylän talollisia tai aivan naapurista, kuten em. Valpurin kohdalla. Reko Rekonpojan kummeina olivat 8.7.1732 Lasse Pulliainen, Juho Otranen, siltavouti, ja Maria Samulintr., Juho Mutan vaimo, joka toimi kylässä usean lapsen kummina. Miten Leskinen oli tutustunut Pulliaiseen jää arvoitukseksi. Pullisia (myöhemmin käytetty nimi) oli tuolloin Joutselässä ja Polviselällä. Juhon (s. 1735) ja Paulin (s. 1737) kummeina olivat Mutta ja Veseri, puolisoineen kumpikin. 1750- ja 1760-luvuilla Paavolaiset etsivät kumminsia Pamppalasta (Nikkainen, Seppänen, Honkanen), Liikolasta (Inkeroinen) tai entisestä kotikylästä (Iivonen). Jokaisella lapsella oli kolmantena naiskummi. Koska samannimisistä naisia oli kylissä useita ja sukunimeä ei mainita, ei varmuudella voi identifioida heitä. Katri Markuntytär Heikki Paavolaisen kummina oli ehkä Mutan tytär ja Pärtytyl Iivosen vaimo. Hänet kutsuttiin muulloinkin tehtävään, kuten Riitta Bernütz, Jooseppi Iivosen vaimo.

Reko Leskinen itse oli kummina Hulilla 1732 Ristiina Antintyttären kanssa. Pietari Paavolainen ei ehkä ikänsä takia tällaiseen tehtävään joutunut. Perheiden muutto toiseen kylään merkitsi kummipiirin vaihtumista. Matti Paavolainen pyysi Martti Nikkasta vielä 1770 Matin kummiksi, samoin Anna Muttaa pari kertaa. Uusia olivat Muurilainen Lipolasta, Simo Reiman Husulasta ja Risto Hölttä Kauksamosta. 1790-luvulla näitä olivat Pulliset, Inkeroiset edelleen, Tarkiainen Ylentelästä, Lempiset Vuottaalta, Katri Moisander. Anna Heikintyttären (s. 25.8.1796) kummeina olivat Juho Leskinen, Heikki Ziterlain ja Leena Harju, tulevia sukulaisia siis. Leskiset laajensivat huomattavasti tuttavapiiriään Riihisyryään jouduttuaan. Varsinkin turvaututtiin usein jotenkin kirkon tehtävissä oleviin henkilöihin, kuten Yrjö

Kansaseen, Reinikaiseen, Skyttään. Muita olivat Marg.-Sofia Pachalania, C.H. Palander, Brigita Corpela, mutta tavalliset talonpojat kuuluivat kummipiiriin yhä (Meldo, Kijanen, Hämäläinen, Hotti, Kagge, Nykänen, Moisander, Mäkeläinen, Hannukainen, Mutta, Karhu ja Ylhäinen). Katri Antintr. Leskinen oli piikana pappilassa ennen avioliittoaan Martti Röytän kanssa 1775. Oli myös tavallista, että pappilan väestä joku oli "virkansa puolesta" seurakuntalaisten kummina.

On vaikea arvioida, miten hyviä ystäviä tai tuttavuuksia kutsutut olivat tuohon aikaan. Toimittiin melko kattavasti yleisen kaavan mukaan: haluttiin tähän tärkeään tehtävään henkilöitä, joilla oli tarpeeksi varallisuutta huolehtia lapsesta tiukan paikan tullen. Äiti kuoli usein nuorena johonkin lapsivuoteeseen eikä uutta vaimoa löytynyt ehkä ensi hätään. Näytää selvältä, että liikuttiin kylästä toiseen. Oli siis kauppasuhteita tai muuten tuttuja. Pamppalan sijainti kertoo Paavolaisten asioineen Muolaassa päin 1750-luvulla. Tuttavuussuhde oli kestävä. Kummisuhde oli ehkä siten mystinen, että siihen joutunut koki tehtävänsä erittäin vastuulliseksi. Traditio oli vielä suhteellisen nuori, syntynyt 1600-luvun lopulla pakolliseksi. Leskisten ja Paavolaisten lasten kummiksi ei ilmaantunut sellaista salaperäistä, kaukaista vierasta, jonka kotipaikka kielisi sukujen lähtösuunnasta. Niin kauan kuin perheillä oli samankaltainen yhteiskunnallinen asema itsellisenä, ei ollut syytä kutsua toisiaan kummeiksi. Nousu alkoi nopeasti ja se näkyy näiden valinnassa: ollaan yhdenarvoisia talollisten ja toisten kanssa.

LESKISTEN JA PAAVOLAISTEN yhteisiä sukujuuria

Kun Tuomas Juhonpoika Leskinen (s. 1827 +1866) vihittiin Riitta Juhontytär Lattusen (s. 1829 +1866) kanssa 6.12.1846, toivat he kumpikin omat geeninsä yhteiseen sukuun. Tällä erää ja tässä riittänee selvitykseksi esittää vain suorat yhteydet niin pitkälle taakse- ja eteenpäin kuin tietoja on toistaiseksi löytynyt.

Riitta Lattusen vanhemmat olivat Juho Pekanp. Lattunen (s. 1788 +1858) Riihisyryjästä ja Ristiina Heikintr. Paavolainen (s. 1789 +1869) Vuottaalta, vihitty 26.12.1805. Lattuset olivat tulleet ehkä Muolaan kautta Hiitolasta heti isonvihan jälkeen. Pekka Eliaanpoika kuoli Riihisyryjässä 1754 64-vuotiaana. Vaimo oli Helena Paulintr. Huuononen Pamppalasta. Pauli ja Suni Huuonosen nimet löytyvät maa- ja henkikirjoista. Eliaan pojista Pekka (s. 1756

+1828) vihittiin 2.12.1778 Maria Laurintr. Hyytiäisen kanssa (s. 1759 +1826) Liikolasta. Hyytiäiset olivat asuneet Kivennavalla ehkä silloin jo 200 vuotta. Tila oli ollut ratsastalona ja säilynyt suvulla. Marian äiti oli Akkasia, ehkä Inkerinmaalta. Lauri Hyytiäisen isä Antti oli kai kovaa tekoa hänkin, koska rippikirja kertoo hänen surmanneen isäpuolensa ja äiti Maria Yrjöntr. jäi yksin hoitamaan taloa. Antti Fransinpoika (s. 1680 +1740) oli kaksi kertaa naimisissa. Laurin äiti oli Helena Niilontr. Kurkelasta (s. 1697 +1771). Heikki Matinpoika Paavolaisen vaimo oli Maria Matintr. Pullinen (s. 1768 +1832) Haapalasta. Pulliset olivat tulleet Jääskeestä ensin Joutselkään ja Polviselälle: Haapalaan asettui eräs pojista jo 1732. Marian vanhemmat olivat Matti Juhonpoika (s. 1744 +1787) ja Anna Pekantr. Hölttä (s. 1745 +1816) Ylentelästä. Matti Pullisen isä Juho Paulinpoika Pullinen oli vihitty 30.11.1733 Anna Berndtintr. (myös Berend, Bernhard) Kuokan (s. 1718 +1764) kanssa Kuokkalasta. Kuokat, jotka myöhemmin alkoivat käyttää Bernitz -nimeä ovat vanhaa kivennapalaista sukua, kuten heidän kauttaan sukuun tulleet Kannukset. Berndtin vanhemmat olivat Risto Berndtinpoika (ikä tuntematon) ja Valpuri Lassentr. Kannus (s. 1655 +1729). Molempien sukua voidaan seurata 1500-luvulle asti.

Pekka Pietarinpoika Hölttä (s. 1724 +1818) Ylentelästä oli tuonut vaimonsa Anna Tuomaantr. Tinuksen (s. 1723 +1810) Sakkolasta. Pekan isä Pietari Matinpoika Hölttä oli naimisissa. Vaimo oli Riitta Heikintr. Pyykkö (s. 1695 +1772); molemmat asuivat Ylentelästä. Kylä oli autioitunut kokonaan isonvihan aikana. Ensimmäinen uusi asukas oli Heikki Ristonpoika Pyykkö 1725. Pyykköjä oli Kivennavalla asunut 1500-luvulta lähtien useita perheitä, mutta 1600-luvun melskeissä ihmiset hävisivät, vain yksi autiotila jäi Ahjärvelle. Ristoa ei Kannakselta löytynyt, ei Matti Hölttääkään. Vuonna 1729 vihittiin Mäntyharjun Hölttä Beata Ollintr. Mäkeläisen kanssa Lappeenrannan (Wilmansstrand s:n) pitäjästä eli Lappeelta. Tämä Heikki Heikinpoika Höltän suku pysytteli Polviselällä. Beata oli Helena Mäkeläisen taiti?

RISTIINA PAAVOLAISELLA JA JUHO LATTUSELLA

oli yhdeksän lasta, joista kuuden jälkeläiset ovat jatkaneet sukua osin tähän päivään asti (Lattusista on Valkeakosken seudun sukututkijat ry julkaissut kirjan Esipolvia III (Valkeakoski 1993). Tytär Anna Juhontyttären puoliso oli Matti Juhonpoika Pimiä Rantakylästä.

Asuivat Kaukolempiälässä ja Voipialassa. Lapsia neljä.

Simo Juhonpoika nai Muolaasta Anna Antintr. Longin 1865. Heillä oli kahdeksan lasta, jotka kaikki avioituivat. Antti Simonpojan vaimo oli Anna Aatamintr. Paavolainen (s. 1842 +1912). Heidän 9 lapsestaan neljä jatkoi sukua nimin Karvanen, Pimiä, Kouhia, Korhonen, Kakko, Siika, Termonen, Paavilainen, Vaittinen, Nykänen, Henttinen, Koukku, Sarvi. Heikki Juhonpojan puoliso oli Maria Matintr. Ukkonen Haapalasta. Lapsista Helenan mies oli Jooseppi Pokkinen, tyttären, Eevan, mies Matti Tuomaanpoika Nokkonen Pihlaisista; näiden lapset kantavat nimiä Murtonen, Vaittinen, Turkki.

Tahvo Juhonpojan vaimo oli Elisabet Simontr. Profossi I. Silvander. Kahden lapsen jälkeläisten nimiä ovat Suikkari, Hämäläinen, Seppänen, Mustonen, Antikainen.

Aatami Juhonpojan vaimo oli Helena Juhontr. Leskinen (s. 1835 +1881). Lapsista jäi eloon Katri, jonka mies oli Paavo Juhonp. Siika. Nuoren polven jälkeläiset eivät enää ole avioituneet kivennapalaisten kanssa ja asuvat hajallaan ympäri Suomea.

LESKISET

Reko Rekonpoika Leskisen esivanhempia ei ole toistaiseksi löytynyt etsiskelyistä huolimatta. Kuollessaan Reko oli 45-vuotias ja syntynyt siten n. 1693. Hän olisi ollut 15-vuotias 1708, jotta hänet olisi mahdollisesti kirjattu henkikirjoihin, jos kirkonkirjoja ei sodan aikana pidetty. Avioliitto oli solmittu vuoden 1717 paikkeilla; merkintää ei mistään pitäjästä löydy heistä. Sääminki tai Juva ovat mahdollisia paikkoja, koska Reko -nimiä antoivat noiden seutujen Leskiset lapsilleen. Ehkä joitain asiakirjoja on vielä lukematta, sellaisia, jotka kertovat kotia etsivistäkin?

Kaukolempiälään tullessaan Rekolla oli mukana vaimo Ristiina Antintr. (s. 1698 +1760 Ahjärvellä) ja pieni Katri-tytär. Kun leski muutti 1743 Kijasille, lapset seurasivat äitiä, paitsi tytär, joka jo 1738 oli joutunut Kotselkään vaimoksi Yrjö Pietarinpoika Sarvelle. Hänen lapsistaan tytär avioitui Muolaaseen (Luukka), toinen Valkjärvelle (Lemmitty), Riitta Tirttulaan Röytälle, pojan, Pekan perheessä oli lapsia kymmenkunta. Suurin osa heistä kuoli.

Rekon lapsista jäivät eloon Antti (s. 1726 +1772) ja Pauli (s. 1737 +1790). Antin sukuhaara jäi kapeaksi. Tytär Katrin puoliso oli ensin Heikki Röyttä, sitten Matti Sopo Polviseläiltä. Heikki Röytän lapsista Anna tuli vaimoksi Juho Veijalaiselle Joutselkään, Israel ja vaimonsa Maria Paavilainen muuttelivat niin, että ei ole löytynyt. Sopoja syntyi 9 (viimeinen Maria Savolaisen kanssa), eloon jäivät Pekka ja Helena, puolisoina Sohvi Hänninen ja Antti Ollinpoika Moisander. Pekan perheessä palattiin Pullisiin, Moisanderit muuttivat Muolaaseen. Sinne jäi myös Reko Antinpoika Leskisen sukuhaara.

Leskisten varsinaiset kivennapalaiset sukuhaarat ovat siis Pauli Rekonpojan jälkeläiset. Vaimon, Anna Salomontr. Tabermanin (s. 1738 +1788), juuret ovat Muolaassa. Eräs Tabermaneista toimi pappina myös Kivennavalla isonvihan aikana huolehtien välttämättömistä tehtävistä. Paulin 8 lapsesta Beata katosi valkeasaarelaisen Aatami Juvosen mukana Inkerinmaalle, viisi jäi toteuttamaan suvun tehtäviä. Tyttäret Sohvi (s. 1770 +1810) ja Maria (s. 1780 +?) joutuivat kumpikin Simo Karvasen vaimoksi vuorollaan Joutselkään. Juho Paulinpoika (s. 1762 +1806) asui Riihisyryssä. Hänellä oli vaimona Katri Lempinen ja Anna Liimatta, jonka kanssa oli neljä lasta: Hetti, Pietari, Eeva ja Taavetti. Vanhin, Simo syntyi Katrille (1782), joka kuoli pian pojan jälkeen. Tässä perheessä oli ilmeisesti jokin sukuheikkous, sillä kuolleisuus oli huomattava.

Simon vaimo oli Valpuri Motturi Joutselästä, heillä 9 lasta, joista neljä avioitui (suvut: Lempinen, Rämö, Äkräs, Kiuru), mutta vain muutama pystyi jatkamaan sukua. Huonosti kävi myös Eeva Juhontr. Leskisen lapsille ja lapsenlapsille, sillä esim. Reimanin kanssa hänellä oli 10 lasta, joista vain Helena jäi eloon ja tämän Pauli Kalmin kanssa saaduista neljästä lapsesta kuolivat kaikki aivan pieninä.

Pietari Paulinpojan jälkipolvet jaksoivat paremmin ottaa tulevaisuuden vastaan. Avioliitosta Susanna Hannukaisen kanssa syntyi kahdeksan lasta, joista tosin neljä kuoli; toiset sinnittivät paremmin. Juho (s. 1790 +1865) sai kahden vaimonsa, Katri Toiviaisien (s. 1793 +1824) ja Riitta Munnen (s. 1802 +1868) kanssa kokonaista 16 lasta. Tuoni vei kahdeksan, kaksi ei avioitunut. Tytöistä Maria (s. 1815 +1845) jouti Rätölle Pamppalaan, menetti heti kaikki kuusi lastaan; Katri meni Tuomas Hyttiselle Rantakylään ja sai pitää pari lasta,

joiden jälkeläiset elävät yhä (Naulapää, Kilkinen, Tolvanen).

Tuomas Juhonpoika (s. 1827 +1866) ja Riitta Lattunen (s. 1829 +1866) saivat vain kuusi lasta, joista jälleen puolet vei tuoni. Tytär Annan mies oli Mikko Taalikka Muolaasta, jonne Annakin jäi, toisen, Marian, mies Nuutti Kaivolainen, joka liikemiehenä ajautui monen kokeilun jälkeen Koivistolle. Sukuun tulivat miniöinä Anna Montonen ja Hilja Lipsanen Muolaasta. Juhana Tuomaanpoika löysi 15-vuotiaan tytön, Maria Kilkkisen (s. 1863 +1898), Joutselästä ja aloitti uransa lihakauppiaana siellä. Molemmat olivat menettäneet isänsä nuorina. Tästä avioliitosta syntyivät Anna (s. 1883 +1910), Ristiina (s. 1885 +1966 Turussa), Antti (s. 1890 +1957 Turussa) ja Helena (s. 1893 +1959 Helsingissä). Toisesta avioliitosta Helena Tikan kanssa oli Maria (s. 1900 +1943 Hauholla). Helena ja Ristiina olivat Paavolaisia; heistä on kerrottu tässä lehdessä aiemmin, Annan mies oli Yrjö Kiuru, rakennusmestari Joutselästä. Hänen sukunsa joutui Venäjälle, poika Antti pääsi palaamaan ja kuoli Järvenpäässä 1992. Marian mies oli kaukaa, Soikkeli nimeltään, heidän viisi lastaan elävät lapsineen, yksi tytär asuu Australiassa. Antti Juhonpoika oli minun isäni. Äitini oli Kivennavalle joutunut kotitalousneuvoja, syntynyt Harjavallassa 1884, kuoli Turussa 1949. Kaikki heidän viisi tytärtään elävät: Sirkka Karskela Turussa, Kerttu Poutiainen Helsingissä, Hilikka Olli Uimaharjussa, Annikki Vartiainen Helsingissä, Helvi Lööf Falsterbossa Ruotsissa. Kaikilla on lapsia.

Matti Juhonpojan (s. 1838 +1904) ja Ristiina Nokkosen (s. 1846 +1920) tyttäristä ovat tiedot heikot, ainakin toinen joutui viime sodan jälkeen Längelmäelle. Mikko Juhonpoika Leskinen (s. 1846 +1923) ja Katri Kirjavainen (s. 1849 +1921) saivat seitsemän lasta, joista vain yksi kuoli pienenä. Muiden (viisi tytärtä) nimiksi tuli 1900-luvulla, jolloin vaimot alkoivat yleisesti käyttää miehensä sukunimeä, Kähönen, Pyykkö, Lattunen, Nykänen ja Lattunen. Poika Juho nai myös Nykäsen. Näiden kaikkien kautta sukuun tulevat mm. nimet Rautiainen, Luostarinen, Hoppania, Huuhtanen, Thusberg (Kimmo Pyykön äiti), Hännikäinen ja Kirjavainen; Lattusen kautta monia muita.

Antti Pietarinpoika Leskinen (s. 1793 +1855) toi taas sukuun Paavolaisen, Maria Matintytären (s. 1796 +1866). Lapsista Juho (s. 1821 +1868) nai Valpuri Nokkosen (s. 1825

+1866). Jälkipolvea ovat Maria (s. 1845 +1920) ja mies Jeremias Henttinen (s. 1830 +1907); kaksi lapsista on jatkanut sukua (Rontu ja Koppaana -suvuista). Tuomas (s. 1852 +1904) ja Ristiina Walberg (s. 1861 +1923) saivat useita lapsia, joista monet muuttivat varhain pois. Kukkonen, Susi, Pimiä, Kiuru, Tolvanen ja Kaivolainen kuuluvat näiden perheisiin. Niilo Antinpoika (s. 1826 +1868) ja Saara Karhi (s. 1829 +1914) Muolaasta saivat vain tyttäriä. Miesten nimet olivat Kakko, Ruutu (tytär Maija Rajainen), Pirinen, Kopra. Toisessa avioliitossaan Saara Karhi sai moitteita papilta riitaisan käytöksen takia (kunnan ptk. 1870). Helena Antintyttären mies oli Pauli Nikkanen; poikien vaimot olivat Öyry ja Pönnönen. Pietari Paulinpojan lapsista Helena joutui Sopolle. Tuomas (s. 1799 +1856) oli nainut Anna Tuomaisen Muolaasta. Heidän 9 lapsestaan kuusi jatkoi sukua nimillä: Hiilinen, Hiiri, Lankinen, Taalikka, Kähönen (Simo; Valpuri). Perheet ovat hajaantuneet laajalti. Pauli Rekonpojalla oli vielä kaksi tytärtä, jotka joutuivat Joutselkään, miehet Karvasia ja Pelkosia. Vilppu (s. 1774 +1810), vaimoina Sohvi Torvi ja Katri Greivi, menetti lapsensa pian, eloon jäivät Jaakko ja Olavi, jotka hekin kuolivat nuorina aviomiehinä. Jälkeläisiä jäi muutama (Kannus, Henttinen, Äkräs, Nykänen). Kaukolempiälään tulleista suvuista jatkoivat yhteyksiään eniten Paavolaiset ja Leskiset, joten muuttuneet kylätiet eivät vieroittaneet heitä. Perimätiedon mukaan vieraita kosijoita ei heti hyväksytty missään kylässä. Ainakaan näiden perheiden kohdalla ei käsitys pidä paikkansa. Varsinkin tytöt joutuivat helposti vieraskyläläisten matkaan. Vuosina 1729-1800 solmittiin 384 avioliittoa, kaikkiaan n. 2200, joissa nainen joutui muualle: Muolaaseen 123, Valkeasaa-reen 113, Valkjärvelle 70, Uudellekirkolle 44, vielä kauemmas 37. Yhtäkään venäläistä ei noissa liitoissa ole, keskinäisiä liittoja "kotikylässä" oli vain viisi tuona aikana.

Kaukolempiälän aika ei ehkä vaikuttanut Paavolaisten ja Leskisten tuttavuussuhteisiin enää 1900-luvulla. Jatkuva oli kuitenkin solmia erilaisia suhteita koko Kivennavalla olon ajan, molempien sukujen jäseniä toimi mm. luottamustehtävissä; kirkolla tavattiin muutenkin. Kauppaa käytiin sitäkin vilkkaasti. Jonkinlainen tuttuuden tuntu tai vaisto yhteisestä taustasta sykki mielen pohjalla?

Sirkka Karskela

* * * * *

TÄHDENVÄLEJÄ

Uusia taloja: Heinäkuussa 1993 valmistui Timo ja Paula Koskimäen kesäasumus siihen kuntoon, että siellä voitiin asua. Asumus sijaitsee Kaskimäki-nimisellä huvilapalstalla Lopen kunnassa, Pilpalan Saarenmaalla. - Pilpalan Saarenmaalla on kolme muutakin kesäasuntoa: Jaakko ja Ritva P:sen, Pentti ja Leena P:sen sekä Markus ja Pirkko Pirjo Kajannon. - Saarenmaata asuttaa lisäksi Ritva P:sen veli, tullineuvos Raimo Peltonen perhekuntineen. (jp)

* * * * *

Rajan takaa: Jaakko, Pentti ja Juhani P:nen pistäytyivät ohikulkumatalla 1.8.1993 Kanneljärven kirkolla etsien mm. opiston jäänteitä. Vain vähän oli enää tunnistettavissa, koska opiston koko piha-alue oli täynnä pikkuasutusta. Yllättävin löytö oli se, että opiston alueelle oli 1943 pystytetty valmistalo oli vielä käytössä ja asuttu. - Nuorille lukijoille kerrottakoon, että Kanneljärven kansanopiston johtajana vuodesta 1920 alkaen oli Erkki Paavolainen (ks. lehtemme no:a v. 19), joten mainittuun opistoon liittyy paljon yleisiä sukumuistojakin perhemuistojen lisäksi. (jp)

* * * * *

Rajan takaa: Vienola, kirj. Olavi Paavolaisen lapsuudenkoti Kivennavalla on nykyisin siinä kunnossa, että alueen maapohjalla on suuri sairaalarakennus. Kuuluisa tekolampi on jälleen otettu käyttöön (täytetty vedellä), joskaan se ei enää ole täysin samanlainen kuin ennen sotaa. Mm. pieni saari puuttuu. (jp)

* * * * *

KAUPANKÄYNTIÄ PIETARISSA

Nykyisin puhutaan ja kirjoitetaan siitä, mitä Pietarin kaupunki ympäristöineen suurena hyödykkeiden kuluttajana voisi merkitä Suomen talouselämälle. Toivomme olojen vakiintumista Venäjällä ja kaupankäynnin vilkastumista uudelleen.

Pietari oli myös ennen Suomen itsenäistymistä tärkeä tuotteiden myyntipaikka erityisesti rajaseudun asukkaille. Rajan sulkeutumisen jälkeen se oli muistelujen ja tarinointien kohde. Pietarinkävijäin suusta lapsena kuulemani kertomuksia on jäänyt mieleeni ja niitä tarjoilen tässä lukijallekin.

Kotikylästäni Kivennavan Vuottaalta ei ollut Pietariin kovin paljon enemmän matkaa kuin Terijoelle ja paljon vähemmän kuin Viipuriin, joten kauppamatkat suuntautuivat Venäjän metropoliin. Siellä löysivät ostajansa kaikenlaiset tavarat, eikä mitään tarvinnut tuoda takaisin. Kaupankäynnistä ja rahdinajosta muodostui monelle maatalouttakin tärkeämpi tulolähde. Tästä oli seurauksena maatalouden kehityksen hidastuminen ja tilojen pirstoutuminen, koska pienelläkin tilalla tuli toimeen. Toisaalta sosiaalista eriarvoisuutta ei päässyt syntymään suuremmissa määrin. Elintaso Karjalan kannaksella oli ennen ensimmäistä maailmansotaa huomattavasti korkeampi kuin muualla Itä-Suomessa. Tämä tiedettiin, ja se ilmenee sanonnasta: "Ko leipä loppuu, ni syyvää sit vehnästä".

Heinien ja olkien kauppapaikkana oli Sennoirinka eli Heinätori. Olkien piti olla suoria ja kuvoissa, sillä niitä ostettiin patjojen täytteeksi. Heiniä ostivat armeija hevosilleen sekä ajurit ja lehmien pitäjät. Heinistä sai Pietarissa niin hyvän hinnan, että heinäkuormalla sai 6 puudan (98 kg) säkin ruisjauhoja, jolla pieni perhe voi tulla toimeen yli talven, varsinkin jos omasta maasta sai lisää pöytään pantavaa.

Hevoskauppaa tehtiin Pietarissa Konnoirinkalla kolmena päivänä viikossa. Suomesta vietiin hevosia Venäjälle niin paljon, että pelättiin jo oman maan hevoskannan määrän ja laadun siitä kärsivän. Kaakkois-Suomi oli koko maan kehittynein karjanhoitoalue erityisesti runsaasta hevoskannasta johtuen. Venäjällä hevosia ostivat eniten armeija tarpeisiinsa ja ajurit kuormahevosiksi. Myös elävää nautakarjaa myytiin Venäjälle.

КОНСУЛЬСТВО (консульский отдел посольства) СССР в Финляндии

VIISUMIANOMUS

ВИЗОВАЯ АНКЕТА

HUOM!

Kirjoitettava selvästi, ehdottomasti kuulakärkikynällä tai koneella. Väärin tietojen antaminen voi johtaa viisumin tai Neuvostoliiton rajan ylittämisen eräämiseen tai viisumin lakkauttamiseen Neuvostoliitossa oleskelun aikana.

ВНИМАНИЕ!

Писать четко, обязательно шариковой ручкой или на машинке, неправильные данные могут повлечь за собой отказ в визе, в пересечении границы СССР или аннулирование визы на территории СССР.

VALOKUVA
3,5 x 4,5 cm
(kiinnitettään
nitomalla tai
liimaamalla)
Фотография

Matkatoimisto Reissuero
Vesivallinaukio 3, 48600 KARNULA, Puh. 606 470

1. Kansallisuus <i>Suomalainen</i>		Национальность			
2. Kansalaisuus (jos Teillä on ollut Neuvostoliiton kansalaisuus, milloin ja missä yhteydessä olette sen vaihtaneet) <i>Suomen</i>		Гражданство (если Вы имели гражданство СССР, то когда и в связи с чем его утратили)			
3. Sukunimi <i>Raivolainen</i>		Фамилия			
4. Etunimet <i>Martti Juhani</i>		Имя, отчество (имена)			
5. Aikaisemmat suku- ja etunimet		(Если изменили, то Ваша фамилия, имя и отчество (имена) до изменения)			
6. Syntymäaika <i>11.03.1955</i>		7. Sukupuoli <i>mies</i>	Пол		
8. Matkan tarkoitus Neuvostoliitossa <i>tuutismi</i>		Цель поездки в СССР			
9. Neuvostoliitolainen matkanjärjestäjä		В каком учреждении			
10. Matkakohde tai -reitit <i>Terijoki - Raivola - Kivennapa - Vuottaa - Polviselkä</i>		Маршрут следования (в пункты)			
11. Viisumin alkamispäivä <i>1.7.94</i>	12. Viisumin päättymispäivä <i>3.7.94</i>	Дата начала действия визы	Дата окончания действия визы		
13. Passin numero Номер паспорта <i>000038</i>		14. Kategoria, вид и кратность визы			
15. Индекс, наименование тургруппы					
16. Työ tai opiskelupaikka, ammatti tai toimi, osoite, puhelin Место работы или учебы, должность адрес, номер телефона <i>Oy CHI Ltd, rak mest. Klovintie 6, 02180 Espoo, 502 3868</i>					
17. Kotiosoite, puhelin Адрес постоянного местожительства, номер телефона <i>Länsilähdentukuja 4C 00210 Hki, 692 6893</i>					
18. Syntymäpaikka (jos olette syntyneet Neuvostoliitossa, minne ja milloin olette muuttaneet) Место рождения (если Вы родились в СССР, то куда и когда эмигрировали) <i>Lohja</i>					
19. Aikaisempien Neuvostoliitossa käyntien lukumäärä. Edellisen käynnin päivämäärä. Сколько раз были в СССР. Дата Вашей последней поездки. <i>1 1.7.93</i>					
20. Mukana seuraavat alle 16-vuotiaat lapset Дети до 16 лет, следующие с вами		Sukunimi Фамилия	Etunimet Имя, отчество (имена)	Synt.aika Дата рождения	Ruuväy osoite Адрес местожительства
		<i>Raivolainen</i>	<i>Martti Juhani</i>	<i>20.03.93</i>	<i>Länsilähdent. 4C</i>
21. NL:ssä asuvat sukulaiset Ваши родственники в СССР					

Vakuutan ylläpantamani tiedot oikeiksi

Я заявляю, что все данные, указанные в анкете, являются правильными

Helsinki 29.11.1993

Päiväys
Дата

M. Raivola
Allekirjoitus
Личная подпись

Tervaa Kannaksella valmistettiin lähinnä vain omaan tarpeeseen. Hiilen poltto oli sitä vastoin varsin yleistä. Kivennavalla miiluja sai polttaa vain erikoisluvalla Raivolan ruukin ja Systerbäckin asetehtaan tarpeisiin. Luvan saaneet polttivat hiiliä enemmän kuin lupa edellytti ja myivät osan salaa Pietarissa, missä niistä sai huomattavasti paremman hinnan. Hiiliä kuljetettiin niinipuun (lehmuksen) kuoresta punotuissa säkeissä (kuleissa), joihin mahtui pari hehtoa. Yhdestä miilusta sai noin 100 kulia hiiltä ja hevoskuormaan mahtui 12-15 kulia. Puuhiilien valmistus oli runsainta ensimmäisen maailmansodan aikana, sillä Pietarin asetehtaat tarvitsivat niitä paljon ja maksoivat hyvän hinnan.

Hiilikaupassa laskutus tapahtui joko painon tai tilavuuden mukaan. Hiilien tilavuus määritettiin joko erityisellä mitta-astialla tai kuliluvun mukaan. Hiilien myyjät olivat jo ennakolta päättäneet, millä kaupalla he aikoivat hiilensä myydä.

Jos hiilet oli kerätty miilun pohjalta, niin silloin joukkoon oli eksynyt myös kiviä ja maata, ja tavarasta tuli painavaa. Se oli edullista myydä painon mukaan. Painon lisäämiseksi saatettiin tahallaankin lisätä painavampia komponentteja kevyen hiilen joukkoon.

Jos taas hiilet aiottiin myydä kulikaupalla, niin silloin kuleja täytettäessä pantiin kaksi tai kolme kulia sisäkkäin. Kulit laskettiin vastaanottajan toimesta vasta sitten, kun ne oli tyhjennetty tehtaan varastoon. Tyhjennyksen aikana sisäkulit vedettiin ulos. Kulien laskeminen täytettyinä kuormassa oli hankalaa, koska suureen kuormaan jo sen koossapysymisen varmistamiseksi kuleja oli ladottava ristikkäin.

Mitta-astialla mitattaessa astia täytettiin hiilillä ja kipattiin sitten tyhjäksi varaston hiilikasaan. Astiassa oli kaksi korvaa, joissa kummassakin hiilimies oli kippaajana, kun taas toiset täyttivät astian tyhjentämällä kuleja siihen. Tavarantoimittaja seurasi hiilipölyn täyttämässä varastossa kauempana kuinka monta kertaa astia tyhjennettiin. Täyttäjät olivat aina valmiina kulin suu avattuna täyttämään astiaa, jota oli kyllä suurieleisesti kallistettu, mutta ei kaadettu tyhjäksi. Näin astia saatiin täytettyä uudelleen pienemmällä hiilimäärällä ja mitta tuli enemmän.

Hiilet toimitettiin ostajalle agenttien välityksellä. Nämä olivat tehneet sopimuksen tietyn hiilimäärän hankkimisesta. Välittäjät tulivat suomalaisten käyttämille yöpymispaikoille, joita

oli mm. Samarinalissa lähellä Udelnajaa, ja ilmoittivat hiilentuojille, millä kaupalla ja mihin hintaan he välittivät hiiliä. Jokainen hiilimies hakeutui itselle sopivan välittäjän asiakkaaksi. Kun tarpeellinen määrä hiilikuormia oli koossa, luotsasi välittäjä kuormansa määräpaikkaan. Poliisi ei olisi sallinut nokisten hiilikuormien matkaavan kaupungin pääkatuja pitkin, vaan pyrki ohjailemaan niitä sivukaduille pois näkyvistä. Tätä eivät hiilenkuljettajat hyväksyneet, koska se hidasti ja pidensi heidän matkaansa. Siksi jo matkalle lähdettäessä jonon kärkeen pantiin nopeakulkuinen hevonen. Kun hiilikuormat suuresta koostaan huolimatta olivat keveitä, voitiin ajaa ravia, ja huonommatkin hevoset menivät joukossa mukana. Poliisi oli voimaton estämään karavaanin kulkua ja voi vain taputtaa käsiään hyvälle suomalaisille hevosille ja niiden vauhdikkaalle menolle.

Hiilien vastaanottajat varmaan huomasivat suomalaisten harjoittaman vilpin kaupanteossa, mutta eivät halunneet puuttua siihen, koska hiiliä kipeästi tarvittiin. Kenties heitä oli myös välittäjien toimesta lahjottu. Kymmeniä hiilikuormia sisältävän karavaanin tyhjentäminen piti saada suoritettua kohtuullisessa ajassa, joten kiireessä valvova silmä ei ehtinyt parhaalla tahdollakaan kaikkea havaita. Loppujen lopuksi sotaa käyvä Venäjän valtio maksoi viulut. Väeryydellä hankittu raha ei tuottanut suomalaisillekaan siunausta, sillä paperiruplat menettivät arvonsa vallankumouksen pyörteissä.

Pietarissa suomalaisten ja venäläisten kesken tahtoi syntyä kaikenlaista kärhämää. Miljoonakaupungissa oli aina paljon väkeä liikkeellä, mutta varsinkin työpäivän päättymisen jälkeen tungos kaduilla oli suuri. Silloin hevosten kanssa liikkuminen oli hankalaa, kun jalankulkijat täyttivät kadut eivätkä antaneet tietä, mikä ärsytti suomalaisia. Vuottaalla oli Koppanalla hevonen, jota värinsä perusteella sanottiin Mustaksi, ja se oli luonnoltaan suorastaan peto. Musta iski hampaillaan heti kiinni, kun ihminen tuli sen ulottuville. Kun hiilimiesten hevoskolonna raivasi tietään ihmismassan läpi, niin Musta oli pantu jonon kärkeen, ja jokainen joka jäi sen eteen sai pian muistutuksen väistämismorallisuudestaan. Suomalaisten kerrotaan tehneen sellaistaakin ilkeyttä, että he kiinnittivät seipään poikittain reen kaplasiin, jolloin sen päät reen molemmin puolin vetivät liian lähelle tulleilta jalat alta.

Pietariin matkajien kokoontumis- ja levähdyspaikkoja olivat kaupungin laidalla sijainneet trahteerit ja hartsoonat eli kansanruokalat, joista sai halvalla teetä ja yksinkertaista ruokaa. Näissä liikkui paljon myös varkaita. Hevosia ja tavarakuormia piti vahtia vuorotellen, ja vaatteista oli pidettävä tarkoin huolta. Käsineet oli varmintä panna pakaroiden alle istuimelle, ja hattu oli pidettävä tiukasti päässä, koska muuten ne kohta katosivat.

Kaupungin laidalla oli myös alkoholimyymälöitä, joita viinaan menevät suomalaiset halukkaasti käyttivät. Isäni vanhin veli Antti kuului tähän joukkoon. Isäni joutui jo alaikäisenä poikasena Antin mukana Pietariin toisen hevosen ajomiehenä. Kun Antti sai vodkasta päänsä täyteen, niin silloin hän oli valmis myös tappeluun. Siitä seurasi taas Antille usein putkareissu. Antti teki kaupat ja hänellä oli rahat hallussaan, joten isoisäni neuvoi isääni varastamaan juopuneelta Antilta rahalompakon. Putkaan joutuneelta laskettiin rahat ja annettiin sakkoo sen mukaan, miten paljon hän pystyi maksamaan. Jos ei ollut rahaa, niin sitten sai pampusta selkäänsä ja potkun takamuksiin ulosheiton vauhdittamiseksi. Töppäilyn takia saattoi saada myös haasteen raastupaan Pietariin, mutta jos ei mennyt vastaamaan syyttöksiin, niin kotoa ei tultu hakemaan. Isoisän mielestä Antti sai kärsiä törmäilynsä nahoissaan, kun vain talon rahat eivät joutuneet hukkaan. Isälläni oli monta kertaa tappelujen aikana pelko sielussa ja itku silmissä. Nähtyään miten viina villitsee miehen hän kertoi päättäneensä pysyä siitä irti. Niinpä hän ei elämänsä aikana nauttinut kirkkoviiniä väkevämpää alkoholijuomaa.

Tappeluissa saattoi pahimmassa tapauksessa käydä niin, että joku menetti henkensäkin. Jos poliisi sattui paikalle, niin hänen tehtävänsä oli tietysti todeta, kuka oli syyllinen tappoon ja pidättää hänet. Pietarinkävijäin kertoman mukaan tällaisessa tilanteessa syylliselle oli tärkeää päästä ensin poliisin luo. Kun hänelle ehti pistämään 5 ruplan setelin kouraan, niin silloin oli osoittanut syyttömyytensä. Poliisi haukkui palkkiosta vielä omat maanmiehensä tappelun aloittamisesta suomalaisten kanssa, mihin oli usein varmaan aihettakin. Poliisi korjasi sopivasta korvauksesta ruumiinkin ja pisti sen Nevaan virran vietäväksi. Yhden musikan katoaminen miljoonakaupungin väestöstä ei herättänyt suurempaa huomiota silloin eikä ehkä nykyäänkään.

Pietari oli ihmeellinen paikka ja sieltä riitti maalaisukoilla loputtomasti uutta kerrottavaa. Kaupunki on rakennettu Nevan suistoon suoalueen keskelle. Suota oli silloin laajalti Pietarin ympärilläkin, ja sitä käytettiin kaalin kasvatukseen. Kaupungista kuljetettiin lantaa kaalimaille ja koottiin suuriksi tunkioiksi. Työvoimana oli asunnottomia irtolaisia, jotka nukkuivat yönsä palavan tunkion sisälle kaivetussa kolossa tunkion antamassa lämmössä. Kun nämä lantapatterien asukit aamulla nousivat pesäkoloistaan, niin Pietariin matkaavat suomalaiset tuumailivat: "Siinä noit ryssii on nii paljo, ko niit sikijää sontatunkioiskii".

Naapurikylässä Kekrolassa asui Kähönen niminen mies, joka oli kova valehtelemaan ja uskoi itsekin valheisiinsa. Hän näki melkein joka matkallaan Pietarissa itse keisarin. Kun joku uskalsi epäillä tiedon todenperäisyyttä, niin Kähönen suuttui ja todisteli: "Mie ko ajoin aamul Talvipalatsi ohi, ni keisar sattu tulemaa just aamukusel siihe rapu pielee ja hihkas miulkii, et traastui Kähöne. Tunneha mie tää keisari". Jos joku kertoi uskomattomalta tuntuvan jutun, niin sanottiinkin, että siinä on kähöstä.

Tiettyjä tavaroita sai viedä tai tuoda vain pieniä määriä tullitta. Näiden tavaroiden salakuljetus (kanterpannti) oli yleistä. Venäjältä salaa tuotavia olivat esim. sokeri, tupakka ja viina. Suomesta taas vietiin salaa tulitikkuja, savukkeita, kenkiä, kankaita ja pitsejä. Aikaisemmin suola oli tärkeä salakuljetustavara, sillä se oli Venäjällä raskaasti verotettuna kallista. Salakuljetusta harrastivat kaikki säätyyn ja varallisuuteen katsomatta. Tullissa voi saada luvattoman tavaran läpi pistämällä ruplan tullimiehen kouraan ennen tarkastusta. Aina ei haluttu luopua ruplastakaan, jolloin tullattava tavara piti saada tullipuomin ohi salaa. Pienempi esine (esim. vodkapullo) voitiin sitoa ohuen langan päähän ja toinen pää langasta reen kaplaaseen. Kun tarkastaja oli tutkinut kuorman ja poistunut kauemmaksi, voi käskä hevosien matkaan ja pullo seurasi reen jalaksen urassa. Vilpin onnistuminen antoi jännitystä elämään.

Myös Suomesta päin yritettiin kuljettaa tullin ohi tiettyjä tavaroita. Näitä olivat esim. naisväen suuresti arvostamat pitsit. Niiden ostajia oli erityisesti varakkaiden huvilasukkaiden joukossa. Tarinan mukaan tällaiset ylhäisöpiireihin kuuluvat naiset olivat houkutelleet salakuljettajaksi ortodoksin papin. Pitsinauhaa oli kääritty papin reisien ympärille, missä se oli piilossa nilkkoihin asti ulottuvan kauhtanan alla. Tullitarkastuksessa junassa

tullimies kysyi: "Onko pyhällä isällä mitä tullattavaa?" Pappi ei tietysti voinut valehdella, koska se on syntiä, ja vastasi: "Kyllä on." Tullimies jatkoi kyselemistä: "No mitä on?" Tähän pappi vastasi: "Ka naisten tavaroita on." "No missäs on?", jatkoi tullimies uteluaan. "Housuis on", vastasi pappi todenmukaisesti. Publikaani käsitti vastauksen omalla tavallaan, taputti pappia päälle ja totesi: "Leikkisä isä."

Ensimmäisen maailmansodan aikana etsittiin myös aseita ja luvattomilla matkoilla liikkuvia vallankumoussaatteiden levittäjiä. Onhan tunnettua, että monet Venäjän bolshevikeista piileksivät ajoittain Suomessa tai kulkivat tätä kautta ulkomaille. Tarkastuspaikoilla sotilaat pistelivät pitkillä pistimillä heinäkuormien ja hiilikulien läpi todetakseen, ettei niissä ollut kätöksä salamatkustajaa. Samalla nokisella rassilla he sitten hämmensivät maitoastioita pohjia myöten aseiden löytämiseksi. Ravintohygienia oli ilmeisesti monelle tarkastajalle tuntematon käsite.

Venäjälle matkustavalle piti olla myös passi. Sen sai nimismieheltä, mutta kaikki eivät olleet sellaista hankkineet. Tällöin Pietariin lähtijä joutui turvautumaan naapuriapuun ja lainaamaan passin toiselta kylänmieheltä. Passintarkastajina saattoi olla sotamiehiä, jotka eivät osanneet lukea, mikä ilmeni siitä, että passi oli kädessä väärin päin. Passin ulkonäkö oli tuttu, mutta kenelle se oli annettu, se olikin jo toinen juttu.

Kauppaa Pietarissa piti pystyä tekemään venäjän kielellä. Kovin paljon siihen ei kielitaitoa tarvittu. Lukusanat piti osata ja eräitä myytävään tavarahan liittyviä termejä ja sanontoja. Niinpä toiset osasivat halkovenättä, toiset maitovenättä, jotkut heinävenättä jne. Ja kun sanat loppuivat, niin sitten kädet otettiin avuksi. Lieneekö johtunut karjalaisten vilkkaamasta temperamentista vai oliko Pietarissa opittu tapa, kun monet karjalaismiehet viittilöivät käsillään puhuessaan. Sanottiinkin: "Joka mieshän venättä haastaa, mut se vast osajaa, kuka sit käet taskus tekköö."

Pietarin kaupalla oli suuri merkitys koko Suomen kannalta. Venäläisten valloittaessa Suomen vuonna 1809 Savosta ja Pohjois-Karjalasta Pohjanmaan rannikkokaupunkeihin suuntautunut kauppa alkoi ohjautua Pietariin. Voi oli tärkeä kauppatavara ja siitä sai

Pietarissa jopa kolminkertaisen hinnan muualla maksettuun verrattuna. Riihimäen - Pietarin rautatien valmistuminen teki mahdolliseksi maidon lähettämisen Pietariin Hämeestä asti. Kannakselaisista tuli tärkeitä Pietarin kaupan välittäjiä, mikä loi lisää vaurautta tälle seudulle. Maakaupan vapauttaminen vaikutti ratkaisevalla tavalla uuden ammattikunnan, maakauppiassäädyn syntymiseen. Kivennavalle muodostui kaksi merkittävää kauppiassukua: Käävät ja Paavolaiset.

Suomen kannalta oli merkittävää se, että Pietari oli Venäjän keisarikunnan pääkaupunki. Sinne ohjautuivat suuressa määrin maan rikkauudet, joista suomalaisetkin pääsivät osallisiksi. Kaupunki kasvoi nopeasti ja tarjosi työtä yhä suuremmille joukoille. Lisääntyvä väestö tarvitsi entistä enemmän elintarvikkeita ja muuta tavaraa ympäröivältä maaseudulta. Korkeapalkkainen valtakunnan johtava virkamiehistö ja hovin ympärillä häärivät rikkaat ylimykset tarvitsivat erilaisia palveluksia ja levittivät rahaa ympärilleen. Suuri oli myös se potti, minkä yli 100.000 Kannaksella asuvaa kesävierasta toivat suomalaisen rahvaan ulottuville. Näistä huomattava osa asui ympäri vuoden Suomessa, sillä liikenneyhteydet Pietariin olivat hyvät rautatien valmistuttua. Kaikki tämä veti väkeä muualtakin Suomesta Pietariin ja Karjalan kannakselle, missä raha liikkui ja ansiomahdollisuudet olivat hyvät.

Lauri Paavilainen

WSOY:n kustantamana ilmestyi syksyllä Ritva Haavikon ja Helvi Hämäläisen yhteistyönä "Ketunkivellä. Helvi Hämäläisen elämä 1907-1954". - Teos sisältää runsaasti myös Olavi Paavolaista koskevaa tietomateriaalia. - Teos on saanut runsaasti julkisuutta mm. siten, että kirjailija Helvi Hämäläistä on haastateltu erinäisten lehtien sekä myös TV:n toimesta, joissa yhteyksissä Helvi Hämäläinen myös on kertonut suhteestaan Olavi Paavolaiseen.

Otava on lokakuussa 1993 saattanut julkisuuteen uuden laitoksen Olavi Paavolaisen 1936 julkaisemasta teoksesta "Kolmannen valtakunnan vieraana". Teokseen on liitetty joukko esseitä kansallissosialismista, joten teoksen nimiölehdelle on otettu lisäotsake "ja juhlien jälkeen". - Esseosaston on toimittanut FK Paula Koskimäki (o.s. Paavolainen), joka itsekin on kirjoittanut siihen esseen: "Aikalaisten arvioita. Paavolaisen reportaasin vastaanotto Suomessa ja Ruotsissa" (s. 341-363).

PIENIÄ LÖYTÖJÄ PIETARISTA

Taulu no 26, suutari Paavo Mikonpoika Paavolainen, synt. 31.12.1840 Ahjärvi, no 15, kuoli Pietarissa 29.10.1915 vankina, 62-vuotiaana.

Leski Helena Antintytär Paavolainen Kivennavalta kuoli 4.2.1911 Pietarissa 75-vuotiaana. Jos kuolinikä olisi oikea, olisi Helena syntynyt vuonna 1836. Isäksi sopivaa Antti Paavolaista ei Kivennavalta löydy. Ainoat mahdolliset Helenat ovat: Taulu 8 Helena Juhanantytär Paavolainen, synt. 26.3.1832 Kekrolassa ja Helena Juhanantytär Paavolainen, synt. 15.6.1833, jotka leskeksi jäätyään olisivat muuttaneet Pietariin. Kysymyksessä saattaa olla myös jonkin Kivennapalaisen Antti Paavilaisen Helena tytär. Oikeitein vanhempien löytäminen vaatii vielä lisätutkimuksia.

Pietarissa syntyi 9.8.1832 kuolleena tytär sotilas Jonas Antinpoika Paavolaiselle ja Maria Paulintytär Pekkolaiselle. Avioparin vihkimismerkintää en ole vielä onnistunut löytämään. Tähän mennessä tutkimus on tuonut hieman lisätietoja perheestä: Sotilas Joonas Antinpoika Paavolaisen vaimo Maria kuoli Pietarissa 29.11.1842 42-vuotiaana. Hänen sanotaan syntyneen Novasolkassa. Syntymämerkintää en ole onnistunut löytämään.

Joonas Antinpoika solmi Suomen Kaartin Rykmentin eronsaaneena aliupseerina toisen avioliiton Pietarissa 22.8.1843. Toinen vaimo oli Helena Olavintytär Mustonen, synt. 24.4.1806 Liperin pitäjän Korpivaarassa.

Heille syntyi Pietarissa 15.7.1844 tytär Maria, joka kuoli 21.12.1844. Muita lapsia en ole löytänyt heille syntyneeksi.

Joonas Antinpoika Paavolainen myös Pawolain on toistaiseksi tuntematon suvun jäsen. Hänen sanotaan syntyneen vuonna 1797 Moloskowitz:ssa. Paikkakunnan väestö kuului Pietarin Pyhän Marian seurakuntaan, mutta en vielä ole löytänyt Joonaksen syntymämerkintää. Näyttää siltä ettei hän sinä vuonna syntynytäkään. Tässä on mielenkiintoinen tutkimustyö. - Perheen tietojen täydentäminen sekä tietysti Joonaksen alkuperän selvitys, eli kuuluiko hän todella sukuun ja jos kuului, mihin tunnettuun tauluun?

Uolevi Asikainen

LAPSUUS KESKIKAUPUNGILLA

Heräsin kovaan kolinaan ja jytinään, joka tunkeutui neljännen kerroksen ikkunoista lastenhuoneeseen. Alhaalla Eerikinkadulla kulkivat Maitokeskuksen rattaat. Niiden neljä pyörää jytisivät kadun nupukiviin, hevosen kaviot kopisivat tahdikkaasti ja kymmenet maitotonkat kolisivat ja kalisivat toisiaan vasten. Kurkkuani kuristi.

Ritva Peltonen keväällä 1936 Tyttönormaalilyseon ensiluokkalaisena.

Eilen oli tultu kaupunkiin maalta, hiljaisen koskenkohinan ääreltä, ja nyt kesä oli peruuttamattomasti lopussa. Koulu alkaisi pian - se oli oikeastaan aika mukavaa - mutta pahinta oli, että ennen pitkää olisi mentävä hammaslääkäriin. Melkein itketti.

Kouluun oli matkaa kolme, neljä korttelinväliä, Annakatua alaspäin. Kirkkopuiston kohdalla oli kadussa suuria epäsäännöllisiä kivilaattoja. Niiden rajoille ei tietenkään voinut astua, vaan piti harppoa pitkin askelin. Pirssissä oli monta autoa odottelemassa asiakkaita, saapashousuiset ja koppalakkiset shoföörit juttelivat keskenään ja vertailivat autojaan.

Uudenmaankadulla oli useita puutaloja. Yksi niistä kuului Alli Nissisen Valmistavalle koululle, vaikka hiekkapihan takareunassa oli varsinainen kaksikerroksinen koulutalo. Opettajat olivat ankaria ja harjoitustehtävät uuvuttavia, varsinkin laskennossa. Kyllä Suomen vesistötkin vaativat työtä, ne piti piirtää vihkoon ja näyttää kartalta ja tietää, mihin suuntaan mikin joki juoksi. "Nythän se vesi tulee sinun päällesi", sanoi opettaja, jos karttakepillä näytti vastavirtaan. - Tataarien lapsia oli melkein kaikilla luokilla. Heidän vanhemmillaan oli kaupat ja asunnot lähikortteleissa. Meidän luokallamme olivat Ahmed ja Servi, alemmilla Abdullah, Emine, Behiye, Edibe, Halid ja muut. Leikimme heidän kanssaan pihalla ja puistossa, mutta toistemme kodeissa emme käyneet.

Pienenä leikimme Lönnrotinpuistossa, suuren kuvapatsaan vierellä hiekkalaatikossa. Puiston ja Reaalilyseon välisellä hiljaisella kadulla saattoi ajaa potkulaudalla tai hypätä barbiidaa. - Eräänä jouluna sain sukset ja veljeni sai potkukelkan. Oli satanut vähän lunta, ja pyhinä

menimme kokeilemaan Kirkkopuistoon. Tein latua pehmeään lumeen, harvassa olevien ikivanhojen hautakivien väliin. Veljeni potkuri ei tietenkään luistanut yhtä hyvin sinä päivänä. Mutta muuten potkurista oli eniten iloa. Muillakin lapsilla oli puistossa potkurit mukana. Laitoimme niistä junan, neljä viisi kelkkaa peräkkäin, ja laskimme mäkeä Vanhan kirkon edestä Bulevardille päin. Vauhti ei ollut juuri minkäänlainen, ja juna pysähtyi viimeistään hiekoitettuun käytävien risteytykseen, mutta yhteinen myllerrys ja meteli oli parasta. Mahakelkka meillä on hankala, kovin matala, leveä ja painava. Se oli itse asiassa hieno amerikkalainen ohjattava kelkka, jonka jo äiti oli lapsena saanut - myöskin Kirkkopuistossa ulkoilua varten. Mutta hänen lapsuudessaan sitä oli voinut vetää kadullakin...

Ritva Peltonen 4-vuotiaana v. 1929

Luistinrata oli valaistu ja sieltä kuului musiikki kauas. Kintaassa oli markka pääsymaksuksi ja toinen mehua varten. Lämpimässä pukukopissa ähelsimme nurmarit kiinni varsikengän pohjaan. Korossa oleva reikä piti ensin avaimen suipolla päällä puhdistaa lumesta. Serkkuni osasi luistella hyvin, minä olin juuri oppinut. Jäällä otin hänen luistinremmistään kiinni ja sulauduimme joukkoon, joka musiikin tahdissa luisteli vastapäivään pitkin Johanneksen kenttää. Jotkut yrittivät kaunoluistellua, monet leikkivät naattaa, mutta meille riitti tasainen luistelu. Minulla oli yllä lammasnahkaturkkini ja minun tuli nopeasti lämmin. Mentiin kanttiiniin, luistimien kuluttama porras ja puulattia kopisivat. Mehu oli liian kuumaa, otimme vain kylmää vettä, kaksikymmentäviisi penniä lasi.

Kotimatalla tuntui ihanalta, kun jalan alla ei ollut arvaamattomasti käyttäytyvää luistinta, vaan tavallinen kengänpohja. Luistelu ei ollut erityisen hauskaa, se oli enemmänkin asiaankuuluva velvollisuus.

Lastenhuoneessa oli keskellä pyöreä pöytä ja ikkunoiden välissä pieni kirjoituspöytä. Nurkassa oli nukkekaappi. Mieluimmin piirtelimme ja leikimme pyöreän pöydän ääressä. Minulla oli paperinukkia sekä pieniä nukkia ja eläimiä, ja veljeni tinasotilaat tulivat mukaan näihin rauhallisiin leikkeihin. Rakennuspalikoista ja dominonappuloista rakensimme koteja ja aitauksia, ja leikkeihimme otimme mallia kirjojen ja elokuvien tapahtumista sekä Pääskysen ja Sirkan kertomuksista. - Päivän mukavimpia hetkiä olivat tällaiset iltapäivät. Isä työskenteli toimistossa, apulainen laittoi ruokaa keittiössä, ja äiti tuli kotiin ompeluseurasta ja istahti lastenhuoneen keinutuoliin juttelemaan kanssamme.

Arkkitehti Jalmari Peltonen, hänen vaimonsa Salli, o.s. Laine, sekä lapset Ritva ja Raimo. Kuva vuodelta 1930.

Kun oli lupa koulusta, saimme mennä Stockmannille. Yrjönkatua ja Kalevankatua alas, ja siinähän tavaratalo jo näkyikin. Liukuportaat olivat hienot, mutta niissä piti olla varovainen. Leluosasto oli neljännessä kerroksessa. Kiharapäiset, rimssuhelmaiset nuket seisoivat pahvilaatikoissaan suuruusjärjestyksessä, vauvanuket kellivät pehmeissä laatikoissa, ja erikseen myytiin leninkejä, takkeja ja hattuja nukille. Veljeni mielestä ihanimpia olivat tietysti autot: peltiset, kaunisväriset, vieterillä käyvät... Kerran sain mummulta kaksikymmentä markkaa nimipäivälahjaksi, jotta saisin itse ostaa, mitä haluaisin. Ruhtinaallista! Mutta en millään raaskinut käyttää sitä kaikkea. Kuljin ja mietin, ja lopuksi ostin savimassasta tehdyn lehmän, aivan oikean näköisen, joka maksoi kuusi markkaa. Se tuntui erilaiselta kuin muut lelut, kun sen oli itse ostanut.

Kaisaniemen puistossa mummun kanssa. Takana vas. Salli Peltonen, hänen äitinsä Hilda Laine, edessä lapset vas. Raimo ja Ritva (1932).

Sunnuntaisin lähdimme aina jonnekin koko perhe. Keväisin ja syksyisin kävimme Korkeasaarella ja Suomenlinnassa, tai sitten Seurasaarella - jonne mentiin laivalta Ruoholahdesta. Sadeilmoilla ja talvella olivat vuorossa museot. Kansallismuseo oli väsyttävä, koska se oli niin iso ja siellä oli paljon puisia astioita, suksia, työkaluja ja metsästysvälineitä, jotka kaikki isä selitti meille. Kaupunginmuseo oli hauskempi, koska siellä oli Helsingin pienoismalli. Olisipa saanut leikkiä sillä, kuljettaa pienempiä ihmisiä sen kaduilla ja kallioilla, ja siinä oli ihan oikea merikin ympärillä! Eläinmuseoon me lapset tietysti aina halusimme. Vaikka kaksipäinen vasikka olikin kamala ja pitkät rivistöt lintuja yksitoikkoiset, olivat isot eläimet ihania ja vaikuttavia. Erityisen suloisia olivat gasellit, jotka joivat lähteestä - lähteenä tosin oli peili. Museokäynnin jälkeen ajettiin raitiovaunul

la jonnekin kahvilaan. Kivoiin paikka oli Fazer, koska siellä oli herkullisia leivoksia ja korkeat rihlatut mehulasit ja hyvät olkipillit.

Sateisina sunnuntai-iltapäivinä saatettiin myös mennä elokuviin. Shirley Temple kiharoineen oli valtavan suloinen - meillä oli hänen valokuviaan esillä lastenhuoneessa - ja kotiin tultuamme perustimme leikin, jossa elokuvan juoni kertautui. Ohukaisen ja Paksukaisen tempauksille nauroimme monesti jälkeenkäpäin, ja Kippari-Kallesta, Mikki Hiirestä ja Aku Ankasta oli isä aivan yhtä huvittunut kuin mekin. Hän oli jo koulupoikana käynyt paljon elokuvissa, joskus jopa kaksi kertaa samana iltana, mikä meistä lapsista tuntui uskomattomalta.

Kun veljenikin oli jo koulussa, isä usein päivällispöydässä viiden aikaan kysyi: "Onko teillä paljon läksyjä huomiseksi?" Arvasimme asian ja vastasimme kiireesti: "Ei, ei meillä ole paljon mitään, ne on tehty jo!" - "No, mennään sitten." Söimme nopeasti, sitten riensimme portaat alas neljännessä kerroksesta - isä ja me lapset -, pikavauhtia Eerikinkatua Yrjönkadulle, sisään Mercatorin pasaasiin ja sieltä lukemattomat raput alas Heikinkadulle, raitiovaunukiskoja poikki ja sisään Bio-Bioon. Uutiskatsaus oli tunnin mittainen ja sisään sai mennä koska vain. Viimeisenä ohjelmassa oli piirretty filmi, ja isän päämäärä oli ehtiä nähdä se kaksi kertaa, ensin alussa, ennen kello kuutta, ja tietysti uudestaan lopussa. Aikuisten lippu maksoi 5 markkaa ja lasten 3 markkaa. Hengästyneinä istahdimme pimeään katsomoon - valkokankaalla seikkaili hiiri ihmisten ruokapöydällä ja koki monia kommelluksia. Sitten tuli hetkeksi valo, osa katsojista poistui ja ohjelma alkoi uudestaan. Sortuvia taloja, hirmumyrsky jossain, Hitler-Jugendin laivaretki, Kiinan ja Japanin sotaa, Espanjan sotaa, Mussolini pitämässä puhetta, uusia keksintöjä autoihin ja lentokoneisiin, muotikat-sauksia - ja lopuksi jälleen piirretty hiiri seikkaili ruokapöydällä. -- Voi, kunpa ei tänne vain koskaan tulisi sotaa!

Toukokuun viimeisinä päivinä oli kevätsiivous pahimmillaan. Oli ihana ilma, ja ruinasimme niin kauan, että saimme mennä Sinebrychoffin puistoon. Se oli mielestämme jotenkin salaperäisen kaunis paikka. Ylhäällä mäenrinteessä kasvoi oikeata ruohoa, jota ei ollut aidattu eikä leikattu. Istuimme ruohossa ja poimimme ympäriltämme voikukkia. Samalla tiesimme varmasti: ylihuomenna lähdetään maalle, koko kesäksi...

Ritva Paavolainen

SIRKKA KARSKELA o.s. Leskinen

Syntynyt 18.8.1917 Kivennavalla Antti Juhonpoika Leskisen ja Aino-Maria Kaislan (Forsten) vanhimpana tyttärenä. Puoliso Kaatra Karskela (Kaatrakoski), työmestari Turun lääninvalkilaassa. Lapsia seitsemän vuosina 1938-1949. Keskikoulu Turussa, yksityisoppilaana ylioppilaaksi 1950. Valmistunut peruskoulunopettajaksi Turun Opettajakorkeakoulussa 1952, sitten opettajana Turussa 1952-78. Kun lapset alkoivat avioitua, oli aikaa opiskella, tuloksena fil.kand. tutkinto 1974. Opiskeluaineina olivat Suomen historia pääaineena, yleinen historia, kotimainen kirjallisuus, äidinkieli, filosofia, kasvatusoppi. Koulussa saattoi tietoa hyödyntää välittömästi. Eläkkeelle jäätyä muotoutui kiinnostuksen kohteeksi sukututkimus. Monet luottamustehtävät jäivät sivuun, tilalle tulivat kurssien ja esitelmien pito eri puolilla Suomea, viimeiksi Petroskoissa. Kirjoitelmat Esivanhemmat-Förfäderna -lehden toimittajana ja Sukuviestin avustajana ovat olleet mielenkiintoisia tehdä. Yhdessä dosentti Anneli Mäkelä-Alitalon kanssa on kirjoitettu alkeisopas sukututkimuksesta Selvitä sukusi -kirjaan, johon tulivat myös tutkimukset Suomen seurakunnista ja tuomiokirjahakemisto. Tulossa on Kirsti Kondelinin ja Kalevi Hyytiän kanssa laaditut suomennokset Kivennavan verokirjoista vuosilta 1557-1723.

JULKAISUT: Kadonnut kotikylä 1981,1988; Sukututkijan tietokirja, josta 3. täydennetty painos 1992; Kivennapa, väestö ja tilat isonvihan jälkeen 1989; Antti Leskinen, Pietarin-kauppias. Elämäntarina (laadittu isän muistelmen pohjalta) 1993. Viimeistelyvaiheessa sukukirjat äidin ja isän suvuista.

Lapset: Jorma Kalevi * 1938, oik.tiet.kand., toim.joht., Turku
pso Kirsti Verho * 1939, HUK, päiväkodin johtajatar, Turku

Veikko Kalervo * 1940, työter.huollon erikoislääkk., yliop.op., Turku
pso Eila Sairanen * 1945 + 1979 Kuolemajärveltä

Tuula Kaarina * 1941, kasv.tiet.toht., apulaisprofessori, Turku
pso Matti Laine, lääkintäeversti, lääket.lis., Turku

Lauri Pellervo * 1944, pienoismallintekijä, Turku
pso Marja-Leena Aarnio, vaatetusteknikko, Turku

Sirpa Maija-Liisa * 1946 + 1950

Aino Marja-Riitta * 1948, lastentarhaopettaja, erik.op., Ruotsi
pso Stefan Josefsson * 1949, obduktor, Solna, Ruotsi

Seppo Antti * 1949, työnjohtaja, Turku
pso Rauni Hämäläinen * 1952, pankkivirkailija, Turku

Kaikilla on lapsia kaksi tai kolme, heistä kahdella myös lapsi. Pirkka Veikonpoika Karskela asuu Norjassa, opiskelee arkkitehdiksi. Jotkut lapsenlapsista ovat jo valmistuneet, Jorman ovat tuomareita.

Sirkka Karskela, o.s. Leskinen

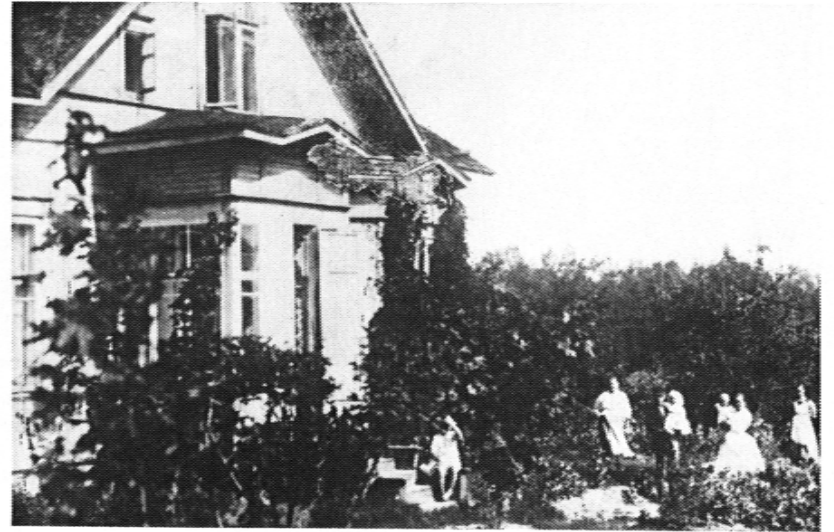
Sirkka Leskinen ja Kaatra Karskela

*Antti Juhonpoika Leskinen
n. 1955 Turussa*

Sirkka ja Kaatra Karskela 1987 Turussa

*Leskisen talo Joutselässä v. 1921
Kuvassa Antti Leskinen, sylissä Sirkka,
Aino Leskisen sylissä Kerttu. Takana
liikkamummo ja apulainen, portailla huutolaistyttö Katri.*

*Tuomas Paavolainen ja Antti Leskinen
Joutselästä nuoruudenpäivinään*

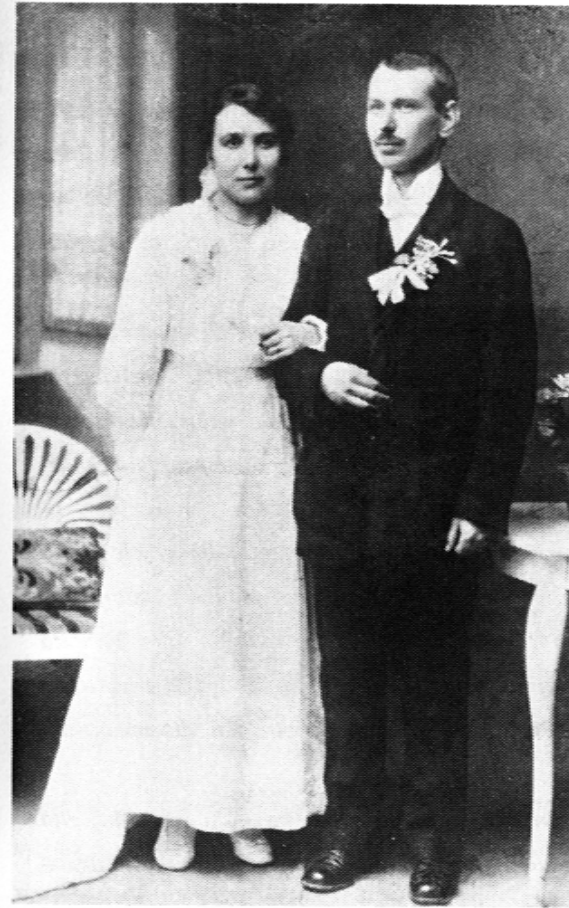
Serkukset 1987: Mauno Paavolainen, Sirkka Karskela, Annikki Vartiainen, Hilikka Asikainen, o.s. Paavolainen, Kerttu Poutiainen, Eila Rutanen, o.s. Paavolainen, Hilikka Olli.

Karskelan perhe jouluna 1964. Kuvassa vasemmalta: Isä Kaatra, Seppo, Marja-Riitta, Lassi, äiti Sirkka, Tuula Kaarina, Veikko, Kirsti, Jorman vaimo, Jorma, heidän tyttärensä Outi, Antti Leskisen 2. vaimo Lyyli.

Antti ja Aino Leskisen tyttäret: Annikki Vartiainen Sirkka Karskela, Hilikka Olli, Helvi Lööf, Kerttu Poutiainen (kotipaikat: Helsinki, Turku, Uimaharju, Falsterbo, Helsinki)

Aino ja Antti Leskinen v. 1916

*"Äijä" Juhana Tuomaanpoika Leskinen * 30.6.1853 + 6.1.1925, kauppias maanviljelijä, maallikkosaarnaaja*

 **
 *

TARKENNUKSIA SIVULLA 4 OLEVIIN MATKATIETOIHIIN!

- 1) On syytä huomata, että lähtöaika 1.7. tulee olemaan suhteellisen varhainen ja samoin paluu 3.7. todennäköisesti myöhäinen.
- 2) Hotellialueesta on pohjapiirros sivulla 7. Sen osoite ja puhelin ovat: Terijoki-Zelenegorsk. Primorskoe schosse 570, puh. 231-57-30. Rakennus on 9-kerroksinen ja valmistunut vuosina 1974-76. Huoneissa on suihku ja WC. Sauna on eri rakennuksessa. - Muuta: Valuutanvaihto mahdollista vain Viipurissa. Hotellin vieressä leipäkauppa. Ostoskeskus noin 2,5 km hotellista.
- 3) Ns. puolihoidto sisältää tulopäivän illallisen, seuraavan päivän aamiaisen ja päivällisen sekä lähtöpäivän aamiaisen. (On selvää, ettei näin varhaisessa vaiheessa voida olla varmoja siitä, ettei äkillisiä muutoksia valuuttakursseissa Suomen ja Venäjän välillä tapahtuisi ennen matkaa. Varsinaiseen huoleen ei kuitenkaan liene aihetta).
- 4) On tarkoin muistettava, että jos mukaan lähtee alaikäinen, jolla ei ole omaa passia, vaan tiedot ovat merkityt matkaan osallistuvan vanhemman passiin, tällä alaikäisellä täytyy kuitenkin olla kuvallinen henkilöllisyystodistus (alle 2 vuotta vanha). - Jos alaikäisellä on oma passi, hänen täytyy myös täyttää oma viisumianomuksensa. Muussa tapauksessa hänen tietonsa kirjoitetaan viisumikaavakkeeseen.
- 5) Sen lisäksi, mitä jo edellä on sanottu viisumikaavakkeesta, tähdennetään, että täytetyn kaavakkeen lisäksi on mukaan liitettävä valokopio passin kuva-aukeamasta sekä kolme (3) passikuvaa, joista kahden tulee olla keskenään samanlaiset. - **HUOM!** Viisumianomuksen 8. kohta on täytettävä sanalla *turismi*. Kohta 11 täytetään: 1.7.1994 ja kohta 12: 3.7.1994. Kohta 10 (matkakohde tai reitti) täytetään esim: Terijoki-Raivola-Kirkonk.-Vuottaa-Polviselkä. Jos haluaa tehdä erillismatkan johonkin muuhun kylään, tulee sekin merkitä.
- 6) Valokuvat ym. tiedot sisältyvät edellisiin kohtiin.
- 7) Matkan järjestäjä laskuttaa aikanaan. (Mahdollisiin muutoksiin on siis syytä periaatteessa varautua).
- 8) Lähtöpaikka tai -paikat koetetaan järjestää mahdollisimman edullisiksi.

KIHUJUHLAT KIVENNAVALLA 31.7.1993

Taas kerran monet entiset kivennapalaiset suuntasivat matkansa Viipuria ja entistä Kivennapaa, nykyistä Pervomaiskojea kohti. Tällä retkellä oli muistorikas ja mieleen painuva tarkoitus, sillä vietettiinhän kihujuhlat nyt siellä entisellä kirkkomäellä. Elämästä on kulunut ainakin 54 vuotta edellisistä, siellä vietetyistä juhlista. Väkeä oli noin puolisoistatuhatta, mukana joku hauholainenkin.

31.7.1993 Kivennavan pitäjäjuhlrat kirkkomäellä. Sanalla paljastettiin muistomerkki "Ikuisuuden portti"

Samassa tilaisuudessa tapahtui kirkkomaalle pystytetyn Ikuisuuden portti -nimisen muistomerkin paljastus. Sen jalustaan on kirjoitettu suomeksi ja venäjäksi: "Tällä kirkkomäellä on sijainnut Kivennavan kuudes kirkko, vanha hautausmaa ja sankarivainajien leposija. Menneitä sukupolvia ja synnyinseutua muistaen Kivennapalaisten Pitäjöseura ry." Suuret kiitokset sai taiteilija Valentin Zosorin muistomerkin tekemisestä. Pitäjöseuran puheenjohtaja Kauko Ilonen on suunnitellut muistomerkin entisen kirkkotarhan portin mukaan. Portin takana kohoaa kahdeksan metriä korkea puinen risti. Ohjelmaan kuului myös juhlaumalanpalvelus. Ehtoollinen jaettiin muistomerkin edessä. Syvennyin vaimoni kanssa kuuntelemaan entisen Kivennavan kirkkoherran, tohtori Maunun tuttua saarnavirttä "Sinulle kiitos, Isä maan ja taivaan..." Katseeni suuntautui kuitenkin kaukana hämmöttävään horisonttiin. Ajatukset taas palasivat lapsuudenaikaisiin, sotavuosien ikäviin muistoihin.

Entisen pitäjätuvan paikalle rakennetussa kulttuuritalon juhlasalissa pidettiin Kivennavan Pitäjätseuran vuosikokous ja iltajuhla. Sali oli pullollaan väkeä. Eivät kaikki edes mahtuneet sisään. Ohjelmaa oli tervehdyssanoista ja musiikkiesityksistä alkaen. Mieleeni painui varsin vahvasti Jaakko Paavolaisen juhlapuhe "Karjala, muistojen maa."

Minulla oli hyvä tilaisuus kiertää pitäjää katsomassa, sillä olimme matkalla taksi-bussilla, johon mahtui yhdeksän henkeä. Siitä syystä kihuohjelma jäi vähän katkonaiseksi.

Auto oli täynnä väkeä, kun lähdettiin kohti Tirttulaa ja Polviselkää. Husulan pappilan alueet ja meidän ja naapurien pellot olivat yhtä aukeaa. Ne kasvoivat rehukauraa kolhoosille.

Metsän reunassa olivat kuitenkin vielä jäljellä meidän kotirauniot pitkän viidakon sisällä. Isän rakennuttama iso, betoninen perunakellarikin oli luhistuneisen partaalla, sillä sen takamaastoa myllätään kovasti purkukoneella soranottoa varten. Havaitsin, että näin katoavat minulta viimeisetkin vanhat monumentit. Olin iältäni 11-vuotias, kun viimeinen äkkilähtö saatiin 10.6.1944.

Vielä ehdimme tehdä retken Siiranmäen sotatantereille. Selvät taistelunmerkit kyllä vielä löytyivät, vaikka piti melkein ryömiä pensaiden kätköihin nähdäkseen juoksuautoja, räjäytettyjä betonikorsuja ja kolmikulmaisia tankkiesteitä, jotka olivat jo sammaleiden peitossa. Erään bunkkerin seinämässä oli kuparinen kyltti, jossa luki "sirpaleenkestävä".

Täysosumaa se ei ole kestänyt!

Siiranmäen tankkiesteitä sammaleen peittäminä 1944 vuoden myllerryksen jäljiltä.

Siiranmäellä käydessäni, ja muissakin kylissä Venäjän pojat tekivät vielä heinää täysi touhu päällä. Melkein kuukautta myöhemmin kuin Suomessa! Kyllä se vähän ravintoköyhää oli! Nyt kun katselin niitä kontuja ja mietin, mitä nykyiset asukkaat ovat siellä saaneet aikaan, näkyi selvästi, etteivät paljon mitään. Idän naapurilta on kulunut 50-60 vuotta suuren sotamateriaalin hankkimiseen ja armeijan ylläpitämiseen, mutta talouselämän ja rakentamisen kehittäminen on lähes alkutekijöissään.

Paikalliset asukkaat olivat varsin ystävällisiä ja vieraanvaraisia. Kuulemani mukaan nämä nykyiset kivennapalaiset on siirretty laajoilta alueilta pitkin Venäjää, Pietarista, Vienan-karjalasta, ukrainasta, jopa Uralilta asti. He eivät ole tulleet vapaasta tahdostaan.

Kun illansuussa lähdimme kotimatalle, jäi minulle sellainen tunne, että kaikesta hyvästä huolimatta sinne jäi vieraan jalan tallaama maa, entinen synnyinseutu.

Tapio Laurinpoika Paavolainen (Hauholta)

* * * * *

Pirjo Paavolainen, ekonomi Mauno Paavolaisen tytär ja Kenneth Barbieri-Saurén ovat saaneet 30.7.1993 tytön, joka sai kasteessa 16.10.1993 nimekseen: Christine Elina Elisabeth Barbieri.

* * * * *

Toukokuussa 1993 esitettiin Savoy'ssa Aarni Krohnin "Ikuinen Viipuri" -näytelmä. Sen avustajakunnassa esiintyi mm. ekonomi Mauno Paavolainen Viipurin linnan sotilaana.

* * * * *

Sara Paavolainen, tunnettu näyttelijätär suvussamme, on vuoden 1993 aikana esiintynyt mm. Millerin "Syöksykierre" -näytelmässä, vierailijana Kansallisteatterin pienellä näyttämöllä. Niinikään hän on esittänyt Ilse Raution uusperhefarssia "paratiisi eli musiikin sekalaisia muistoja kierrätyskodissa" yhdessä Kari-Pekka Toivosen kanssa. Sitä esitetään vuototellen parissa ravintolassa. - Pienempi rooli Saralla on filmissä "Harjunpää ja kiusantekijät", jonka ensi-ilta oli syyskuussa. Filmin päärooli (Harjunpää) oli siinä Saran ex-miehellä Kari Heiskasella.

* * * *

Seuramme puheenjohtaja Jaakko Paavolainen on pitänyt Helsingin yliopiston Vapaan kansansivistystyön toimikunnan järjestämässä Studia Wiburgensia -luentosarjassa esitelmän aiheesta "Viipurilaisia 20- ja 30-luvuilla" 28.10.1993. Esitelmä esitettiin TV-taltiointina 3-kanavalla 28.11.1993.

* * * * *

Sukumme jäsen, laulajatar Tyyne Tarho kuoli Malmilla 21.11.1993 lehtemme ollessa jo painoon menossa. Viittaamme no:ssa 11/1987 olleeseen kirjoitukseen Tyyne Tarhon elämänvaiheista hänen 85-vuotispäivänsä yhteydessä. - Tyyne Tarhon viimeinen leposija tulee olemaan Malmin hautausmaalla sisarensa Anna Paavolaisen vieressä.

* * * * *

Sukuseuran sihteerin Juhani ja hänen vaimonsa Tarjan esikoispoika Pekka Gabriel kasvaa kovaa vauhtia. Pekka -nimi ei esittelyjä kaivanne. Tiesitkö, että se juontaa venäläisestä Pedkasta ja tarkoittaa Pikku-Pietari. Gabriel -nimi on peritty Tarjan isoisiltä. Gabriel-enkeli toi tiedon Jeesuksen syntymästä.

* * * * *

Lehtemme tämä numero ilmestyi painosta ja jaettiin jo joulukuussa 1993, vaikka se on merkitty vuoden 1994 lehdeksi. Syynä tähän on kesäjuhla järjestelyjen vaatima aikataulu.

* * * * *

* * * *